

Ulga



B+R

2016
raport

WYZWANIA, SZANSE, ROZWIĄZANIA


badanie rynku zrealizowane przez

KANTAR  **MillwardBrown**

ayming



business
performance
consulting



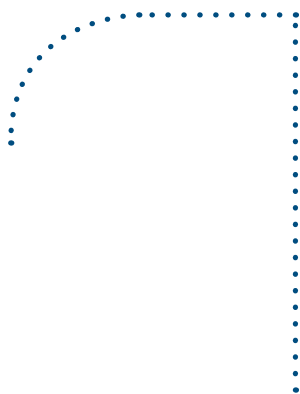
Ayming to międzynarodowa grupa doradcza, powstała z połączenia Alma Consulting Group i Lowendalmasaï, świadcząca usługi Business Performance Consulting w 15 krajach: Belgii, Chinach, Czechach, Francji, Hiszpanii, Holandii, Japonii, Kanadzie, Niemczech, Polsce, Portugalii, na Słowacji, w Wielkiej Brytanii, we Włoszech i na Węgrzech. Ayming Polska oferuje profesjonalne doradztwo strategiczne i operacyjne w zakresie: podatków i opłat, kosztów ubezpieczeń społecznych, kosztów energii i gazu, dotacji i ulg B+R. Dzięki unikalnej wiedzy i doświadczeniu Ayming Polska wdraża procesy optymalizacji kosztów, pomagając firmom w uzyskiwaniu oszczędności i budowaniu przewagi konkurencyjnej. Ayming Polska przewodniczy zespołowi Rady Podatkowej Konfederacji Lewiatan ds. tworzenia w Polsce ulgi podatkowej na działalność badawczo-rozwojową. W ciągu roku Grupa realizuje ponad 15 000 projektów z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych i ulgi na działalność B+R.

Więcej informacji na www.ayming.pl

Spis treści

Wstęp	4
Innowacyjność i działalność B+R w Polsce	6
Ku innowacyjności	6
Polska w rankingach innowacyjności	7
Wydatki na badania i rozwój	8
Udział sektora prywatnego w wydatkach na B+R	8
Czym jest działalność badawczo-rozwojowa	9
Najważniejsze formy wsparcia działalności B+R w Polsce	10
Horyzont 2020	10
Dotacje unijne	10
Ulga na B+R	11
Wyniki badania: działania B+R w firmach i znajomość ulgi B+R	14
O badaniu	14
Kluczowe wnioski z badania	15
Działania B+R w przedsiębiorstwach	16
Znajomość i korzystanie z ulgi B+R	27
Jak zachęcić firmy do zwiększania wydatków na B+R	32
Rozwój ulgi B+R	32
Łatwiejszy dostęp do dotacji unijnych	35
Czy warto skorzystać z ulgi B+R	36
Jak uzyskać ulgę B+R	38
Bibliografia	39

Wstęp



Dynamicznie zmieniające się warunki rynkowe wymagają od przedsiębiorstw stałego wdrażania nowych modeli działania. Wykorzystywanie wiedzy i wyników badań naukowych, które bezpośrednio przyczyniają się do rozwoju nowych technologii, przekłada się na szybki rozwój, wzmocnienie pozycji w branży czy zdobywanie nowych rynków. Obecnie innowacyjność jest więc elementem koniecznym dla rozwoju efektywności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Jednocześnie w dobie globalizacji, ciągłego postępu technicznego i wysokiej konkurencyjności, wzrost innowacyjności jest jednym z priorytetowych celów w strategii rozwoju większości gospodarek światowych. Realizacja tego celu zawsze wymaga wielkiego zaangażowania ze strony sektora prywatnego. Stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju działalności B+R w przedsiębiorstwach jest więc integralnym elementem strategii rozwoju innowacyjnej gospodarki w wielu krajach.

Ayiming, jako globalna firma doradcza wspierająca przedsiębiorstwa w poszukiwaniu najbardziej efektywnych sposobów finansowania działalności badawczo-rozwojowej, regularnie monitoruje narzędzia wspierania innowacyjności dostępne w różnych krajach. Wiemy, jak wielką rolę w rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw odgrywają ulgi podatkowe, Patent Box i dotacje. Z naszego międzynarodowego doświadczenia wynika, że dzięki takim narzędziom firmy na całym

świecie śmiało zaczynają myśleć o innowacjach, wpisując je w długoterminową strategię rozwoju organizacji i zwiększając nakłady na B+R. Właśnie dlatego wprowadzenie w 2016 r. przez polski rząd długo wyczekiwanej ulgi na działalność badawczo-rozwojową jest dobrym krokiem w kierunku stworzenia przestrzeni dla przedsiębiorstw do dalszego rozwoju działań B+R.

Po blisko 11 miesiącach funkcjonowania ulgi oddajemy w Państwa ręce raport „Ulga B+R. Wyzwania, szanse, rozwiązania”, w którym przyglądamy się działalności badawczo-rozwojowej w przedsiębiorstwach w Polsce, weryfikujemy świadomość firm na temat ulgi B+R, a także ich plany i oczekiwania związane z tym instrumentem wsparcia. Jednocześnie na bazie swoich międzynarodowych doświadczeń i eksperckiego know-how w zakresie innowacyjności, przedstawiamy rekomendacje dotyczące dalszego rozwoju ulgi B+R.

Liczymy na to, że nasza publikacja wzbudzi zainteresowanie firm działalnością badawczo-rozwojową i dostępnymi formami wsparcia, co przyczyni się do podniesienia innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce. Mamy także nadzieję, że wnioski płynące z badania i nasze rekomendacje zostaną potraktowane przez polski rząd jako istotny głos w dyskusji na temat dalszego rozwoju systemu wsparcia rozwoju innowacyjności w sektorze prywatnym.

Abbas Djobo

**Country Manager
International Director Finance & Innovation
Northern Region**

Innowacje są motorem dynamicznego rozwoju przedsiębiorstw i osiągania najlepszych wyników.

Kluczem do rozwoju innowacyjności sektora prywatnego w Polsce jest edukowanie i zachęcanie rynku do korzystania z dostępnych form wsparcia.

Polska gospodarka i polski biznes potrzebują innowacyjności. Do jej osiągnięcia konieczne są inwestycje w działalność badawczo-rozwojową. Zgodnie z przyjętą przez polski rząd strategią rozwoju, wskaźnik GERD, liczony jako udział nakładów wewnętrznych na B+R w PKB, ma osiągnąć 1,7% do 2020 r. To oznacza, że nakłady na B+R w Polsce powinny wzrosnąć do poziomu ok. 35 mld zł. W 2015 r. wartość nakładów na B+R wyniosła 18 060,7 mln zł, a udział nakładów wewnętrznych na B+R w PKB – 1,00%. Choć innowacyjność rośnie, struktura wydatków na B+R jasno wskazuje, iż konieczne staje się silniejsze zaangażowanie ze strony sektora prywatnego. Firmy powinny wiedzieć, że gra jest warta świeczki. W końcu innowacyjność jest siłą napędową rozwoju przedsiębiorstw, źródłem przewagi konkurencyjnej i narzędziem do osiągnięcia ponadprzeciętnych wyników.

Kluczem do stymulowania rozwoju innowacyjności sektora prywatnego w Polsce jest edukowanie i zachęcanie rynku do korzystania z dostępnych form wsparcia. Najważniejsze z nich to fundusze europejskie w ramach nowej perspektywy finansowej oraz długo wyczekiwana, wprowadzona na początku 2016 r. ulga na działalność badawczo-rozwojową.

Na pierwszy rzut oka mogłoby się wydawać, że ulga B+R jest rozwiązaniem tylko dla nielicznych. Aż 60% badanych przez nas respondentów wskazało, że w ich firmach nie prowadzi się działalności B+R! Nic dziwnego, skoro powszechnie kojarzy się ona z zaawansowanymi technologiami, czy przełomowymi odkryciami. Tymczasem prace badawczo-rozwojowe występują w regularnej działalności większości firm. Do B+R zaliczymy zarówno udoskonaloną recepturę produktu, jak i wdrożenie nowej technologii w postaci np. nowego systemu informatycznego czy nowej maszyny. Ulga B+R jest więc rozwiązaniem dla każdego

przedsiębiorstwa. Aby z niej skorzystać nie trzeba być innowacyjnym na skalę światową czy brać udziału w przystawionych „konkursach piękności”. Wystarczy rozumieć, czym jest działalność badawczo-rozwojowa i w odpowiedni sposób zakwalifikować jej koszty.

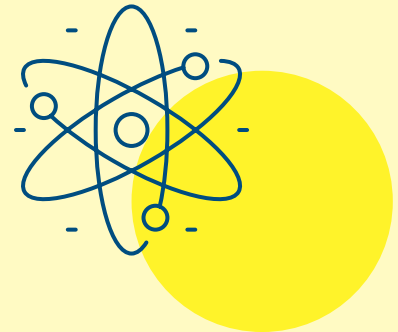
W raporcie prezentujemy, w jaki sposób wygląda działalność badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach w Polsce, jaka jest świadomość firm na temat ulgi B+R, a także ujawniamy ich plany dotyczące korzystania z tej zachęty podatkowej. Badamy firmy z wybranych sektorów i różnej wielkości. Szczególną uwagę zwracamy na różnice w podejściu do innowacji pomiędzy firmami z przewagą polskiego i firmami z przewagą zagranicznego kapitału. Badanie pokazało kilka ciekawych wniosków, ale jeden z nich wymaga szczególnego podkreślenia – ulga B+R to narzędzie, które trzeba stale rozwijać i rozpowszechniać.

Mamy nadzieję, że raport Ayming Polska dostarczy Państwu cennych informacji, które skłonią do przyjrzenia się działalności badawczo-rozwojowej we własnej organizacji oraz możliwościom, jakie daje ulga B+R, a także stanie się źródłem inspiracji dla instytucji kształtujących politykę wspierania rozwoju innowacyjności w Polsce. Liczymy na to, że nasze obserwacje i rekomendacje przyczynią się do rozwoju skutecznych narzędzi, które będą realnie wspierać firmy w zwiększaniu nakładów na działalność badawczo-rozwojową. Jednocześnie bardzo dziękujemy przedsiębiorstwom, które poświęciły swój czas, aby odpowiedzieć na nasze pytania i podzielić się swoimi przemyśleniami dotyczącymi działalności B+R. Oby nasz wspólny wysiłek przełożył się na wymierne wyniki zarówno dla przedsiębiorstw, jak i dla polskiej gospodarki.

Małgorzata Boguszevska

Manager Działu Dotacji i Ulg B+R

Innowacyjność i działalność B+R w Polsce



► Ku innowacyjności

Od transformacji ustrojowej w 1989 r. wzrost gospodarczy w Polsce był szybki, mimo niskiego poziomu innowacyjności. Rozwój gospodarki opierał się przede wszystkim na niskich kosztach pracy, szybkiej akumulacji kapitału, napływie nowoczesnych technologii z zagranicy oraz na dynamicznym wzroście poziomu wykształcenia Polaków. Niskie koszty pracy sprzyjały inwestycjom w branże o wysokiej pracochłonności, np. w montownię, call center czy produkcję rolną. Dzięki napływowi bezpośrednich inwestycji zagranicznych i otwarciu się na rynki światowe, w tym rynek UE, Polska pokonała część dystansu dzielącego ją od krajów Europy Zachodniej, zwłaszcza pod względem nakładów kapitału fizycznego i ludzkiego w procesach produkcyjnych. Obecnie nie da się utrzymać tak dynamicznego wzrostu zasobów kapitału fizycznego i ludzkiego, jak w ciągu ostatnich 27 lat. Dotychczasowe źródła szybkiego wzrostu gospodarczego w Polsce stopniowo się wyczerpują – powinna je zastąpić innowacyjność.

Jak zauważył wicepremier Mateusz Morawiecki, dotychczasowy model rozwoju Polski oparty na niskich kosztach pracy jest drogą donikąd¹. Motorem rozwoju powinna być innowacyjność, która pozwoli firmom na generowanie większych zysków, a w konsekwencji wzrost wynagrodzeń. Polska gospodarka potrzebuje więc nowego kształtu, nadanego przez wiedzę, innowacyjne rozwiązania i mariaż nauki z biznesem.

Zgodnie z zapowiedziami wicepremiera Morawieckiego, jednym z kluczowych celów dla Polski jest zwiększenie wydatków na badania i rozwój do średniego poziomu w Unii Europejskiej. To oznacza, że do 2020 r. udział nakładów na B+R musi wzrosnąć do poziomu blisko 2% PKB. Aby tak się stało wydatki na B+R w przedsiębiorstwach muszą wzrosnąć ponad dwukrotnie w relacji do PKB. W obliczu tego wyzwania konieczne jest edukowanie rynku przedsiębiorstw na temat tego, czym jest działalność badawczo-rozwojowa, w jaki sposób przekłada się ona na wzrost organizacji, a także w zakresie dostępnych form wsparcia dla prowadzących działania B+R.

W ostatnich latach innowacyjność w Polsce rozwijała się dzięki funduszom unijnym. Z początkiem 2016 r. rząd wprowadził przepisy podatkowe wspierające działalność badawczo-rozwojową, w wyniku czego koszty wewnętrzne organizacji ponoszone na działalność badawczo-rozwojową stały się podstawą do ulgi w podatku dochodowym.

1. Morawiecki: Rozwój w oparciu o niskie płace to droga donikąd. GazetaPrawna.pl, wrzesień 2016

> Polska w rankingach innowacyjności

W ciągu ostatniej dekady w Polsce wiele się zmieniło w obszarze innowacyjności, co potwierdza analiza pozycji kraju w międzynarodowym rankingu Global Innovation Index (GII). Podczas gdy w 2007 r. Polska zajmowała 56. miejsce pod względem innowacyjności,² w 2016 r. znalazła się na 39. pozycji spośród 128 krajów.³ To skok aż o 17 miejsc! Warto jednak zauważyć, że największe zmiany nastąpiły w latach 2009-2011 (skok z 56. na 43. miejsce) i w ostatnim roku – Polska wspięła się aż o 7 miejsc.

Global Innovation Index oblicza się jako średnią dwóch wskaźników: subindeksu wejściowego i subindeksu wyjściowego. Na pierwszy z nich składają się: instytucje, badania, kapitał ludzki, infrastruktura oraz poziom zaawansowania rynku i biznesu, na drugi: rezultaty innowacji. Im więcej tych ostatnich, nawet przy niskich nakładach na badania i rozwój, tym kraj znajduje się wyżej w rankingu. Jak się okazuje, Polska jest wysoko oceniana między innymi pod kątem stabilności politycznej (26. miejsce), edukacji (9. miejsce za wyniki egzaminu PISA w dziedzinach: czytanie ze zrozumieniem, matematyka i nauki przyrodnicze), czy łatwości uzyskania kredytu (18. miejsce). Niestety, wysoki poziom nauczania nie przekłada się w Polsce na rozwój biznesu i technologii (51. i 52. miejsce w GI), co również wskazuje na konieczność efektywniejszego planowania badań,

tak by możliwe stało się wykorzystanie potencjału naukowego w praktyce. Wciąż brakuje absolwentów kierunków technicznych (71. miejsce), a firmy rzadko współpracują z uczelniami (71. miejsce). W konsekwencji pod względem relacji nakładów do osiągniętych wyników jakościowych Polska wypada bardzo słabo, a to oznacza, że jest nieefektywna (66. pozycja „Innovation efficiency ratio”).

Spośród krajów reprezentujących region CEE, Polskę wyprzedzają: Estonia (24. pozycja), Czechy (27. miejsce), Węgry (33. miejsce), Łotwa (34. miejsce), Litwa (36. miejsce), Słowacja (37. miejsce) i Bułgaria (38. miejsce). Choć zmiany idą w dobrym kierunku, Polska jest więc nadal w tyle. To efekt lat bez innowacji i dowód na to, jak wiele jeszcze jest do nadrobienia.

Według najnowszego raportu Komisji Europejskiej „European Innovation Scoreboard 2016” Polska odnotowała wzrost wskaźnika innowacyjności. W porównaniu z wynikiem z 2015 r. Polska przesunęła się o jedno miejsce wyżej na pozycję 23. Skok w rankingu dotyczył 14 z 25 wskaźników. Wzrost był szczególnie widoczny w przypadku udziału wydatków przedsiębiorstw na B+R (BERD) w PKB (o 15%) oraz dochodów z licencji i patentów pochodzących z zagranicy (o 15%).

2. World Business, INSEAD, Global Innovation Index 2007: The Power of Innovation, 2007

3. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation, 2016



> Wydatki na badania i rozwój

W 2014 r. Polska jako jeden z niewielu krajów na świecie (obok Nowej Zelandii, Belgii, Izraela, Południowej Korei i Hiszpanii), zwiększyła swoje nakłady na badania i rozwój. Wzrost nakładów na prace badawcze następuje w Polsce nieprzerwanie od 2008 r. i obserwowany był również w latach objętych kryzysem. Rosnące wydatki na B+R zaczynają się stopniowo przekładać na wzrost innowacyjności polskiej gospodarki. Jednak biorąc pod uwagę potencjał polskich jednostek naukowych i przedsiębiorstw, zmiany te powinny zachodzić szybciej.

Według danych GUS, w 2015 r. wydatki na badania i rozwój w Polsce wyniosły 1% PKB, co w porównaniu z innymi krajami regionu wypada niekorzystnie (już w 2014 r. Węgry osiągnęły poziom 1,37 %, Czechy 2%, a Niemcy 2,87% PKB)⁴. Jeśli dodatkowo wziąć pod uwagę strukturę wydatków na B+R, na którą składa się sektor prywatny, sektor publiczny i szkolnictwo wyższe, okazuje się, że na tle innych krajów Polska odstaje głównie w sektorze prywatnym. W państwach Europy Zachodniej 2/3 wydatków na badania i rozwój pochodzi właśnie z sektora prywatnego. Podobnie jest na Węgrzech. W Polsce natomiast jest to mniej niż połowa całości wydatków. Skąd tak duże różnice w nakładach sektora prywatnego?

4. Eurostat, www.ec.europa.eu

> Udział sektora prywatnego w wydatkach na B+R

Sektor prywatny w Polsce wciąż mało inwestuje w B+R. Dodatkowo sposób zbierania informacji o działalności badawczo-rozwojowej oraz mierzenia nakładów na B+R w firmach są niedoskonałe. W Polsce poziom nakładów z sektora prywatnego mierzony jest głównie przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) za pomocą sprawozdania o działalności badawczej i rozwojowej. Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca

1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 591, z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz.U.2015.1304). Dokument ten wypełniają firmy, o których GUS wie, że prowadzą działania B+R. Pozostali przedsiębiorcy mogą dobrowolnie pobrać dokument ze strony GUS, wypełnić go i przestać do urzędu. Co istotne, w obu przypadkach czynność ta nie jest weryfikowana. W opinii przedsiębiorstw wypełnienie dokumentu do przystępnych nie należy, a jego przesłanie nie jest powiązane z jakkolwiek zachętą dla firmy. Biorąc pod uwagę fakt, że sprawozdanie jest deklaratywne, a złożenie go nieobowiązkowe, można przypuszczać, że wyniki nie odzwierciedlają rzeczywiście poniesionych nakładów na B+R.

W innych krajach problem ten rozwiązano poprzez wprowadzenie ulgi B+R. Warunkiem skorzystania z niej jest m.in. udokumentowanie rzeczywiście poniesionych nakładów na działalność klasyfikowaną jako badawczo-rozwojowa. Na Węgrzech wprowadzono ją w 1999 r., w Czechach w 2005 r. – w tych krajach nakłady na B+R są więc dobrze mierzone i klasyfikowane. W Polsce aż do 2016 r. nie istniała żadna zachęta podatkowa motywująca przedsiębiorców do systematycznego mierzenia ponoszonych nakładów na B+R. Stąd też między innymi niska świadomość, czym działalność badawczo-rozwojowa właściwie jest.

W Czechach ulgę B+R wprowadzono w 2005 r.

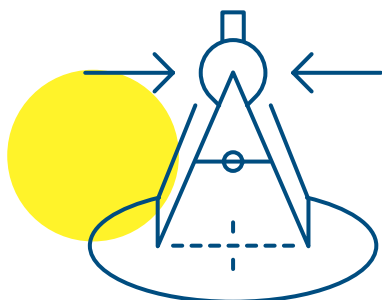
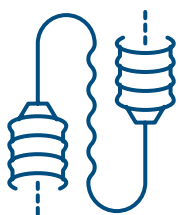
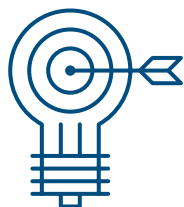
W pierwszym roku skorzystały z niej 454 firmy. W 2014 r. było ich już 1271 i łącznie odliczyły 350 mln EUR, co oznacza oszczędności na poziomie 70 mln EUR.

Te środki firmy potencjalnie mogły zainwestować w badania i rozwój.⁵

5. Český statistický úřad, Nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje v České republice 2014, Praha, 2016

➤ Czym jest działalność badawczo-rozwojowa

W Polsce działalność badawczo-rozwojowa kojarzy się głównie z zaawansowanymi technologiami, centrami badawczo-rozwojowymi i rewolucyjnymi produktami lub usługami. Tymczasem działalność badawczo-rozwojowa jest podejmowana przez większość firm w ramach regularnie prowadzonej działalności. Działania B+R to przykładowo udoskonalenie receptury produktów czy ich konsystencji (np. nowa konsystencja jogurtu), poprawa właściwości odżywczych (produkty niskokaloryczne, bez trans-tłuszczów, itp.), zwiększenie trwałości opakowania czy zmniejszenie jego wagi, zmniejszenie ilości odpadów czy oddziaływania na środowisko poprzez zastosowanie alternatywnych materiałów czy procesów produkcji. To także integracja złożonych procesów produkcyjnych w jeden zautomatyzowany, rozwój oprogramowania czy interfejsów w obszarze nowych technologii, czy nowe modele oceny ryzyka w przypadku usług finansowych. W zasadzie każda zmiana w przedsiębiorstwie wpisuje się w działalność badawczo-rozwojową. Prawidłowe rozumienie tego, czym jest działalność badawczo-rozwojowa pozwoli skuteczniej identyfikować B+R w przedsiębiorstwach, a to pozytywnie przełoży się na wskaźniki określające poziom innowacyjności polskiej gospodarki.

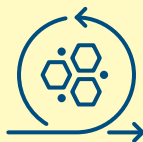


Według ustawy działalność badawczo-rozwojowa to:



badania podstawowe

- zdobycie nowej ogólnej wiedzy
- tylko przy współpracy z jednostką naukową



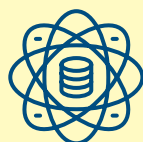
badania stosowane

- zastosowanie nowej wiedzy teoretycznej w praktyce



badania przemysłowe

- nowe produkty, procesy, usługi
- wprowadzenie znaczących ulepszeń do produktów, procesów, usług



prace rozwojowe

- nabywanie i wykorzystywanie dostępnej wiedzy z dziedziny nauki, technologii, działalności gospodarczej do planowania produkcji/ tworzenia/ projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług (prototypy, projekty pilotażowe, demonstratory/ testowanie/walidacja)

Najważniejsze formy wsparcia działalności B+R w Polsce

> Horyzont 2020

Horyzont 2020 to największy w historii Unii Europejskiej program finansowania innowacji, którego celem jest zwiększenie liczby przełomowych odkryć i rozwiązań oraz stworzenie w Europie światowej klasy nauki i technologii, które będą stymulować wzrost gospodarczy. Horyzont 2020 jest instrumentem finansowym realizacji tzw. Unii Innowacji, inicjatywy leżącej w samym sercu strategii Europa 2020 na rzecz inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego. Budżet programu wynosi niemal 80 mld EUR, a jego wydatkowanie przewidziano na lata 2014-2020.

W ramach programu połączono wszystkie inicjatywy finansowania badań naukowych oraz innowacji: 7 Program Ramowy, Program Ramowy Konkurencyjności i Innowacji (CIP), Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT). Skoncentrowanie działań w ramach jednego programu ma na celu stworzenie spójnego systemu finansowania innowacji: od koncepcji naukowej, przez etap badań, aż po wdrożenie nowych rozwiązań, produktów czy technologii.

Horyzont 2020 jest dostępny dla wszystkich, w tym MŚP i dużych przedsiębiorstwach. W programie uproszczono procedury zwrotu środków i znacząco ograniczono formalności, dzięki czemu uczestnicy mogą poświęcić większą uwagę aspektom merytorycznym i wdrożeniowym projektów.

Innowacyjne przedsiębiorstwa często mają trudności z dostępem do finansowania nowych pomysłów wysokiego ryzyka lub ich rozwoju. Horyzont 2020 pomaga wypełnić tę „lukę w innowacji” za pośrednictwem kredytów i gwarancji oraz inwestycji w innowacyjne MŚP i małe spółki o średniej kapitalizacji.

> Dotacje unijne

Perspektywa finansowa 2014-2020 umożliwia pozyskanie środków Unii Europejskiej przez przedsiębiorców na finansowanie projektów prorozwojowych z kilku źródeł. Do najbardziej popularnych należą:

- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (zarządzany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Ministerstwo Rozwoju),
- Regionalne Programy Operacyjne (zarządzane przez Urzędy Marszałkowskie) dedykowane konkretnym regionom (województwom).

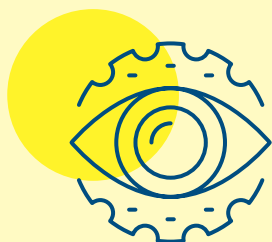
Środki europejskie w większości przeznaczone są dla sektora MŚP, jednak istnieje również pula dla dużych przedsiębiorstw. Nie ma znaczenia w jakiej branży działa przedsiębiorca, istotne jest tylko to, aby zakres projektu mieścił się w ramach Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (POIR) lub w ramach Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji (RPO). Przedsiębiorcy mogą ubiegać się o dotacje na prowadzenie zarówno badań przemysłowych, jak i prac rozwojowych, a także na wdrożenie wypracowanych rozwiązań na rynku. Nie każdy projekt ma szansę na dofinansowanie.

Najwyżej oceniane są projekty o innowacyjności przynajmniej w skali kraju, mające duży potencjał do wprowadzenia na rynek i generujące znaczący wzrost przychodów.

Szeroki zakres kosztów kwalifikowanych, które mogą podlegać dofinansowaniu, pozwala na przeprowadzenie pełnego procesu badawczego, od pomysłu aż do sprawdzenia wypracowanego rozwiązania w warunkach rzeczywistych. Katalog kosztów umożliwi także zakup niezbędnej aparatury badawczej, sfinansowanie kosztów pracy naukowców/pracowników prowadzących badania, zakupu materiałów niezbędnych w procesie badawczym oraz nawiązanie współpracy z sektorem nauki.

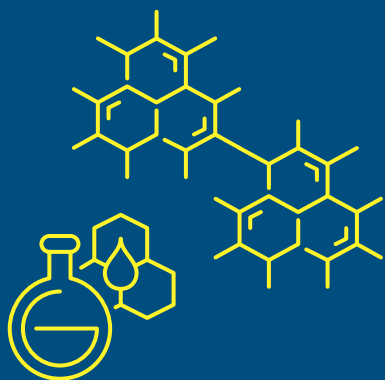
Jeżeli przedsiębiorstwo (MŚP) w procesie badawczym osiągnie zadowalające rezultaty może starać się o dotacje na wdrożenie wyników prac badawczych w swojej działalności gospodarczej. Poziom dofinansowania waha się od 10% do 50% i jest uzależniony od miejsca realizacji projektu, wielkości przedsiębiorstwa i rodzaju kosztów. Poziom dofinansowania może ulec zwiększeniu, jeżeli spełnione zostaną warunki w zakresie szerokiego upowszechniania wyników badań, czy nawiązania współpracy z sektorem MŚP.

Realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej podnosi wartość nakładów na działalność badawczą w firmie (co może stanowić podstawę do zastosowania ulgi B+R) oraz pozwala na wprowadzenie nowych innowacyjnych produktów i usług, które zwiększają konkurencyjność przedsiębiorstwa. Może także stanowić podstawę do nawiązania trwałej współpracy z jednostkami badawczymi oraz rozwinięcia własnych działów badawczo-rozwojowych.



> Ulga na B+R

Od 1 stycznia 2016 r. przedsiębiorcy inwestujący w innowacje mogą skorzystać z ulgi w podatku dochodowym (CIT/PIT). Każde przedsiębiorstwo może dodatkowo odliczyć od 10% do 30% wyodrębnionych w ewidencji rachunkowej kosztów kwalifikowanych działalności badawczo-rozwojowej (B+R). W związku z tym, że wyniki prowadzonych badań nie mają znaczenia, ulgę można uzyskać również na te projekty, które nie zakończyły się sukcesem. Kluczem do skorzystania ze wsparcia jest prawidłowe zdefiniowanie działań, projektów oraz kosztów, stanowiących podstawę do skorzystania z ulgi.



Koszty kwalifikowane






Do katalogu kosztów zaliczamy:

- wynagrodzenia w tym składki na ubezpieczenie społeczne pracowników w części finansowanej przez pracodawcę (pracowników zatrudnionych w celu realizacji działalności B+R),
- nabycie materiałów i surowców bezpośrednio związanych z prowadzoną działalnością B+R,
- ekspertyzy, opinie, usługi doradcze i usługi równorzędne, a także nabycie wyników badań naukowych, świadczonych lub wykonywanych na podstawie umowy przez jednostkę naukową, na potrzeby prowadzonej działalności B+R,
- odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej wykorzystywanej w działalności B+R,
- odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych w działalności B+R.

Katalog kosztów kwalifikowanych jest zamknięty i nie pozwala na uwzględnienie w odpisie innych kosztów niż wskazane powyżej. Odliczenie nie przysługuje od kosztów amortyzacji samochodów osobowych oraz budowli, budynków i lokali stanowiących odrębną własność.



PODZIAŁ KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH ORAZ WARTOŚĆ MOŻLIWEGO DODATKOWEGO ODLICZENIA W 2016 R.

KOSZTY KWALIFIKOWANE	% WARTOŚĆ DODATKOWEGO ODLICZENIA W 2016 R.	
	Małe i średnie przedsiębiorstwa	Duże przedsiębiorstwa
 Koszty zatrudnienia	30%	30%
 Materiały i surowce	20%	10%
 Ekspertyzy, opinie, usługi doradcze, badania zakupione od jednostki naukowej	20%	10%
 Odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej	20%	10%
 Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialne i prawne (WNiP)	20%	10%

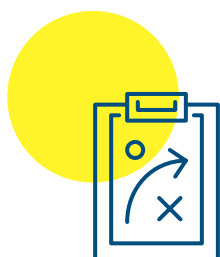
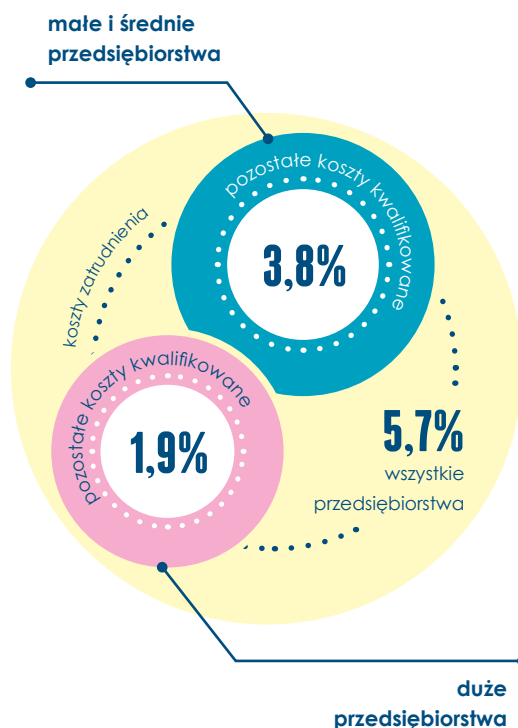
Realne odliczenie dla przedsiębiorców

Od stycznia 2016 r. przedsiębiorcy rozliczający się według 19% stawki CIT realnie mogą odliczyć 5,7% kosztów zatrudnienia oraz 3,8% (małe i średnie przedsiębiorstwa) lub 1,9% (duże firmy) pozostałych kosztów, m.in. materiałów i surowców bezpośrednio związanych z działalnością B+R, opinii, ekspertyz i badań zakupionych od jednostek naukowych.

Od 1 stycznia 2017 r. większe ulgi na działalność badawczo-rozwojową

W lutym 2016 r. polski rząd przyjął Plan na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, który ma przyspieszyć rozwój gospodarki. Jednym z jego filarów jest rozwój innowacji. Efekty pracy rządu widać już teraz. W dniu 6 października 2016 r. Sejm uchwalił tzw. „małą ustawę o innowacyjności”, która wprowadza korzystne zmiany dla przedsiębiorstw prowadzących działalność innowacyjną. Ustawa obecnie jest w Senacie.

REALNE ODLICZENIE W 2016 R.



Najważniejsze zmiany to:

Zwiększenie wartości odliczenia z tytułu ulgi B+R.

Już od stycznia 2017 r. przedsiębiorcy będą mogli odliczyć od podstawy opodatkowania następujące koszty:

Małe, średnie i duże przedsiębiorstwa



kosztów pracowników zatrudnionych w celu realizacji działalności badawczo-rozwojowej

Małe i średnie przedsiębiorstwa









pozostałych kosztów kwalifikowanych związanych z działalnością badawczo-rozwojową

Duże przedsiębiorstwa



PODZIAŁ KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH ORAZ WARTOŚĆ MOŻLIWEGO DODATKOWEGO ODLICZENIA W 2017 R.

KOSZTY KWALIFIKOWANE	% WARTOŚĆ DODATKOWEGO ODLICZENIA W 2017 R.	
	Małe i średnie przedsiębiorstwa	Duże przedsiębiorstwa
 Koszty zatrudnienia	50%	50%
 Materiały i surowce	50%	30%
 Ekspertyzy, opinie, usługi doradcze, badania zakupione od jednostki naukowej	50%	30%
 Odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej	50%	30%
 Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialne i prawne (WNiP)	50%	30%
 Koszty uzyskania patentu, ochrony wzoru użytkowego i przemysłowego	50%	-

Rozszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych ulgi.

Małe i średniej wielkości przedsiębiorstwa będą mogły odliczyć również koszty związane z uzyskaniem i utrzymaniem patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy czy prawa z rejestracji wzoru przemysłowego.

Wydłużenie okresu odliczenia z 3 do 6 lat.

Przedsiębiorcy, którzy nie osiągną wystarczającej podstawy do odliczenia lub jest ona niewystarczająca do odliczenia zyskają dodatkowe 3 lata na skorzystanie z ulgi.

Zniesienie opodatkowania aportu własności intelektualnej i przemysłowej.
Dodatkowa ulga „cash back” dla start-upów.

Przedsiębiorca prowadzący działalność B+R, który w roku rozpoczęcia działalności gospodarczej poniósł stratę lub nie osiągnie wystarczającej podstawy do skorzystania z ulgi, zyska zwrot nakładów poniesionych na działalność B+R w formie gotówkowej. Ulga „cash back” będzie obowiązywać również w kolejnym roku działalności firmy, jeżeli ta będzie małym lub średnim przedsiębiorstwem.

Obiecujące zapowiedzi zmian w 2018 r.

„Mała ustawa o innowacyjności” to dopiero początek zmian. Na 2018 r. rząd przewiduje wdrożenie „Dużej ustawy o innowacyjności”, co oznacza kolejne atrakcyjne zachęty dla przedsiębiorstw. Zgodnie z zapowiedziami wprowadzony zostanie status „innowacyjnego przedsiębiorstwa” uprawniający do większych odliczeń podatkowych – odliczenie może sięgnąć nawet 100%. Pojawił się także pomysł zmniejszenia opodatkowania przychodów z innowacji (Patent Box), choć warto zaznaczyć, że „dojrzewający” do innowacji rynek w pierwszej kolejności wymaga silnego wsparcia na etapie tworzenia nowych rozwiązań. Ewidencjonowanie kosztów B+R będzie łatwiejsze, a kontrole podatkowe zastąpi audyt. Zapowiedzi wskazują na to, że polski rząd intensyfikuje działania w celu nadrobienia zaległości Polski i podniesienia jej pozycji w rankingach innowacyjności.

Wyniki badania: działania B+R w firmach i znajomość ulgi B+R

> O badaniu

Na zlecenie Ayming Polska w październiku 2016 r. agencja badawcza Kantar Millward Brown przeprowadziła badanie ilościowe, którego celem było uzyskanie informacji na temat działalności B+R w przedsiębiorstwach w Polsce, ich świadomości na temat ulgi B+R oraz planów dotyczących skorzystania z tej zachęty podatkowej.

W badaniu wzięło udział 150 firm z 5 branż: spożywcza, farmaceutyczno-chemiczna, zarządzanie odpadami i wytwarzanie energii i gazu, przetwórstwo metali i niemetali oraz produkcja maszyn i urządzeń. W tych sektorach działalność badawczo-rozwojowa powinna być integralną częścią działalności przedsiębiorstwa.

Wywiady przeprowadzono techniką CATI. Na pytania, w zależności od wielkości przedsiębiorstwa, odpowiadała kadra zarządzająca (CEO,

Dyrektor Generalny, Dyrektor Finansowy, Dyrektor lub Manager ds. Rozwoju, Dyrektor Techniczny, Dyrektor Przemysłowy) lub księgowi.

Na potrzeby analizy wyników dla ogółu badanych firm zastosowano wagę analityczną do struktury firm z danych branż w Polsce: ze względu na wielkość zatrudnienia (firmy małe: 20-49 pracowników, firmy średnie: 50-250 pracowników, firmy duże: pow. 250 pracowników) i formę własności (firmy z przewagą kapitału polskiego, firmy z przewagą kapitału zagranicznego). Dzięki temu udało się uzyskać informacje uwzględniające perspektywę firm z różnych branż, różnej wielkości, a także dostrzec różnice w podejściu do innowacyjności pomiędzy firmami z przewagą polskiego i zagranicznego kapitału.

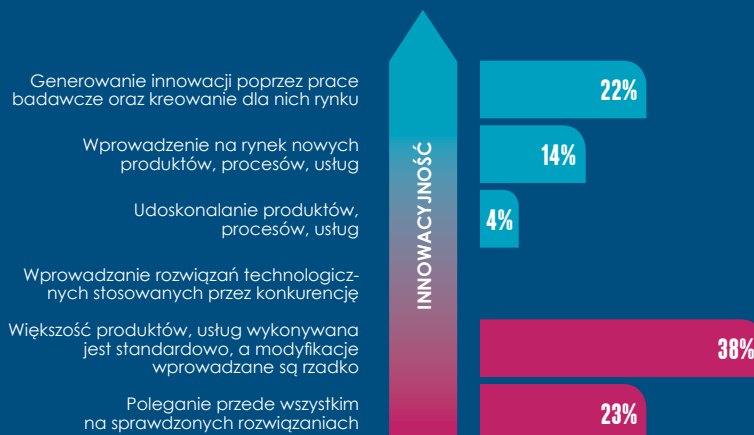


> Kluczowe wnioski z badania

Dojrzałość firm w zakresie działalności B+R jest wciąż niska

- Tylko 40% badanych firm deklaruje aktywność w działaniach B+R.
- Blisko 22% firm podejmuje najbardziej dochodowe i jednocześnie mniej pewne działania B+R, czyli generowanie innowacji poprzez prace badawcze i kreowanie dla nich rynku.
- Firmy nie przyznają się do tego, że ich działania opierają się przede wszystkim na kopiowaniu konkurencji.
- Aż 60% firm nie wykazuje się innowacyjnością.

DOJRZAŁOŚĆ FIRM W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI B+R



ŚWIADOMOŚĆ FIRM NA TEMAT ULGI B+R I GOTOWOŚĆ DO SKORZYSTANIA Z ROZWIĄZANIA

PLANY SKORZYSTANIA Z ULGI	ZUPEŁNY BRAK ZNAJOMOŚCI		BARDZO DOBRA ZNAJOMOŚĆ		
	0	1	2	3	4
W trakcie procesu przygotowującego do skorzystania z ulgi	-	2%	-	1%	3%
Plany starania się o ulgę za rok lub dwa lata	3%	7%	2%	1%	-
Możliwe zainteresowanie ulgą za kilka lat	7%	8%	10%	2%	1%
Ten temat nas na razie nie dotyczy	30%	10%	5%	5%	3%

STOPIEŃ ZNAJOMOŚCI ULGI

Na rynku jest niewielka świadomość na temat ulgi B+R

- Aż 52% firm aktywnych w obszarze B+R deklaruje brak lub słabą znajomość ulgi B+R.
- Świadomość ulgi B+R jest bardzo niska również wśród firm prowadzących zaawansowane działania badawczo-rozwojowe.
- Tylko 8% badanych zna mechanizm ulgi B+R i jednocześnie przygotowuje się do skorzystania z zachęty lub planuje skorzystać z niej w ciągu najbliższych dwóch lat.
- Aż 30% respondentów z branż, które powinny być aktywne w obszarze B+R, nie zna mechanizmu ulgi B+R i twierdzi, że ten temat ich nie dotyczy.
- Aż 40% respondentów deklaruje zainteresowanie skorzystaniem z ulgi B+R. Przynajmniej część z nich potrzebuje większej wiedzy w tym zakresie, a część większej motywacji, być może w postaci atrakcyjniejszej zachęty podatkowej.

Konieczny jest dalszy rozwój ulgi B+R

Według respondentów 4 kluczowe obszary stanowią dla firm ograniczenie w korzystaniu z ulgi B+R. Są to:

- niejasne zasady klasyfikacji działalności B+R (57%)
- brak możliwości odliczenia wszystkich rzeczywistych kosztów ponoszonych na B+R (51%)
- brak wiedzy o obowiązywaniu ulgi i możliwościach skorzystania z niej (48%)
- zbyt niska wartość ulgi w stosunku do ryzyka związanego z inwestowaniem w działania B+R (47%)

Badanie wyraźnie wskazuje, że przedsiębiorstwa potrzebują edukacji w zakresie dostępnych rozwiązań.

Zasady klasyfikowania działalności B+R muszą być jasne i przystępne. Potrzeba także dalszego rozwoju ulgi B+R, zwłaszcza zaś poszerzenia katalogu kosztów kwalifikowanych oraz zwiększenia hojności ulgi B+R.

> Działania B+R w przedsiębiorstwach

1. Jak firmy rozumieją działania badawczo-rozwojowe?

31% badanych firm poprzez określenie „działania badawczo-rozwojowe” rozumie opracowywanie nowych produktów i usług, a dla 23% jest to wdrażanie nowych technologii lub systemów produkcji. Prace nad ulepszeniem obecnego portfolio kwalifikuje jako działania badawczo-rozwojowe 12% firm. Część przedsiębiorstw rozumie działalność B+R jako działalność bardzo złożoną i zaawansowaną, czyli przede wszystkim jako badania podstawowe (współpraca z jednostkami naukowymi, uczelniami - 4%) i badania stosowane (opracowanie prototypów, własne prace badawcze, badania laboratoryjne - 5%). Przykładem takich działań są prace nad grafenem i niebieskim laserem. Kojarzenie działalności badawczo-rozwojowej z tak zaawansowanymi pracami sprawia, że przedsiębiorstwa często nie zdają sobie sprawy z tego, że pewne standardowe działania prowadzone w ramach regularnej

działalności firmy również są pracami badawczo-rozwojowymi.

Podstawą działalności większości przedsiębiorstw są badania przemysłowe i prace rozwojowe. Przykładowo, przedsiębiorstwa, które we własnych laboratoriach testują nowe produkty przed wdrożeniem ich do produkcji, najczęściej nie wiedzą, że według definicji z Frascati Manual (podręcznika OECD z procedurami standardowymi dla badań statystycznych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej) tego rodzaju działania są klasyfikowane jako działania przemysłowe. Jeśli przedsiębiorstwo, które specjalizuje się w układaniu kostki brukowej, a przy tym nie zatrudnia żadnego inżyniera, zdecyduje się na zakup urządzenia do automatycznego układania kostki, to będzie to tożsame z prowadzeniem prac rozwojowych, w pełni kwalifikowanych do ulgi B+R. Pracą rozwojową będzie również wprowadzenie na rynek polski nowego typu surowca, produkowanego w innej części świata. Choć nie są to działania charakteryzujące się innowacyjnością na skalę światową, mają realny wpływ na zwiększanie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstwa.

JAK FIRMY ROZUMIEJĄ DZIAŁANIA BADAWCZO-ROZWOJOWE

Co Państwa zdaniem stoi pod określeniem "działania badawczo-rozwojowe w firmie"?



Podstawa: cała próba N=150, odpowiedzi spontaniczne.

Co ciekawe, aż 14% respondentów w ogóle nie wie, czym są działania B+R. To oznacza, że część przedsiębiorstw ignoruje ten obszar i z pewnością nie jest świadoma tego, że działania B+R już teraz mogą występować u nich w ramach regularnie prowadzonej działalności. Jest to o tyle zaskakujące, że do badania wytypowano branże, w których działalność badawczo-rozwojowa powinna mieć szczególne znaczenie. Tymczasem część

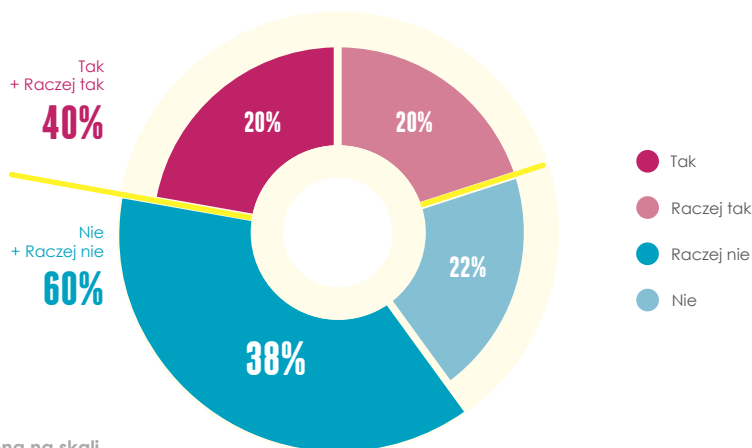
z tych firm najwyraźniej nie odczuwa presji rynku na zwiększanie swojej konkurencyjności poprzez innowacyjność. Rozwiązaniem tego problemu może być edukowanie w zakresie wpływu innowacyjności na rozwój przedsiębiorstw oraz poszerzenie zakresu wsparcia, w tym wprowadzenie większych zachęt podatkowych.

2. Aktywność firm w obszarze badawczo-rozwojowym

AKTYWNOŚĆ FIRM W OBSZARZE BADAWCZO-ROZWOJOWYM

Czy określiliby Państwo swoją firmę jako aktywną w obszarze badawczo-rozwojowym?

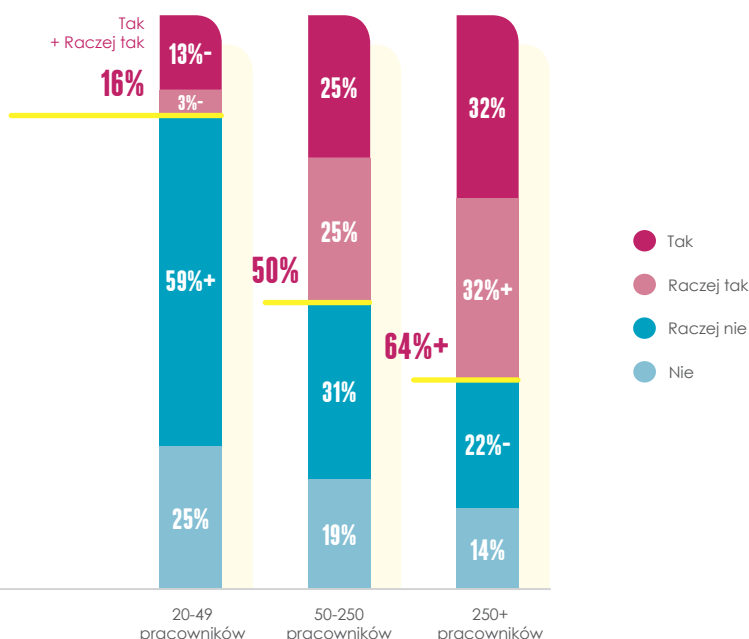
Aż 60% respondentów stwierdziło, że nie jest lub raczej nie jest aktywna w obszarze badawczo-rozwojowym. Biorąc pod uwagę deklarowane przez firmy rozumienie działalności badawczo-rozwojowej, można wnioskować, że część z nich nie ma świadomości, że już teraz prowadzi działania B+R, a część ma ograniczone możliwości prowadzenia prac B+R. Wiele przedsiębiorstw wie, w jaki sposób zwiększać poziom innowacyjności, ale przypuszczalnie ze względu na brak środków lub dostatecznie silnej motywacji zewnętrznej (np. nacisku ze strony konkurencji), w innowacyjność nie inwestują.



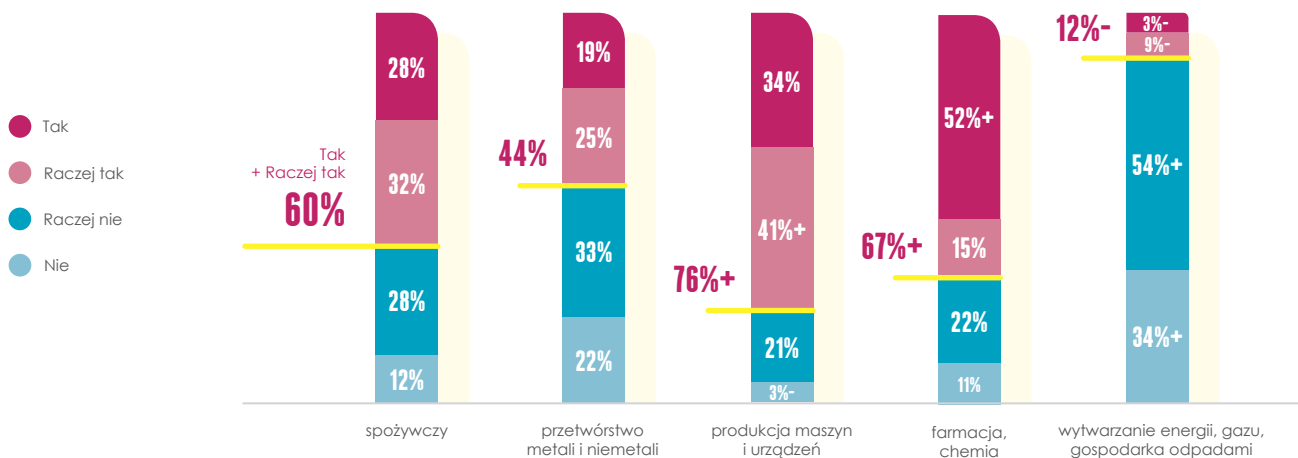
Podstawa: cała próba N=150, pytanie jednowyborowe, ocena na skali.

AKTYWNOŚĆ FIRM W OBSZARZE BADAWCZO-ROZWOJOWYM - W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI FIRMY

Wielkość zatrudnienia jest czynnikiem silnie powiązaniem z aktywnością badawczo-rozwojową firmy. Jedynie 16% małych firm deklaruje aktywność badawczo-rozwojową, zaś wśród firm dużych jest to 64%. Połowa firm średniej wielkości nie prowadzi działań B+R. Jak widać, to duże przedsiębiorstwa najczęściej są motorem działań na rzecz zwiększania innowacyjności polskiej gospodarki. Należy jednak pamiętać, że z uwagi na rozbudowane struktury i doświadczenie, mogą one też być bardziej świadome w zakresie B+R niż sektor MŚP.



AKTYWNOŚĆ FIRM W OBSZARZE BADAWCZO-ROZWOJOWYM - W ZALEŻNOŚCI OD SEKTORA



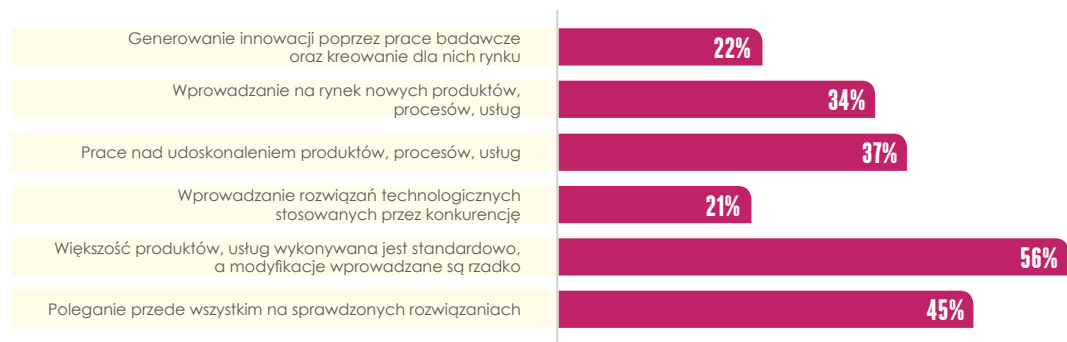
Zdecydowanie najbardziej aktywne w prowadzeniu działań badawczo-rozwojowych są firmy produkujące maszyny i urządzenia (76%) oraz sektor chemiczny i farmaceutyczny (67%). Najmniej innowacyjne są przedsiębiorstwa energetyczne i gospodarujące odpadami. Najbardziej zaskakujące jest to, że tylko 12% z nich deklaruje prowadzenie działań B+R – to

aż 6 razy mniej niż w przypadku produkcji maszyn i urządzeń. Tymczasem pozyskiwanie zielonej energii, poprawianie efektywności przesyłu energii i spalania, a także recykling, to działania innowacyjne, które powinny być integralną częścią ich działalności. Czy to oznacza, że firmy nie prowadzą takich działań, czy może nie wiedzą, że można je sklasyfikować jako działalność B+R?

3. Rodzaje działań podejmowane przez przedsiębiorstwa

RODZAJE DZIAŁAŃ PODEJMOWANE PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA

Które z poniższych rodzajów działań prowadzicie Państwo w swojej firmie?

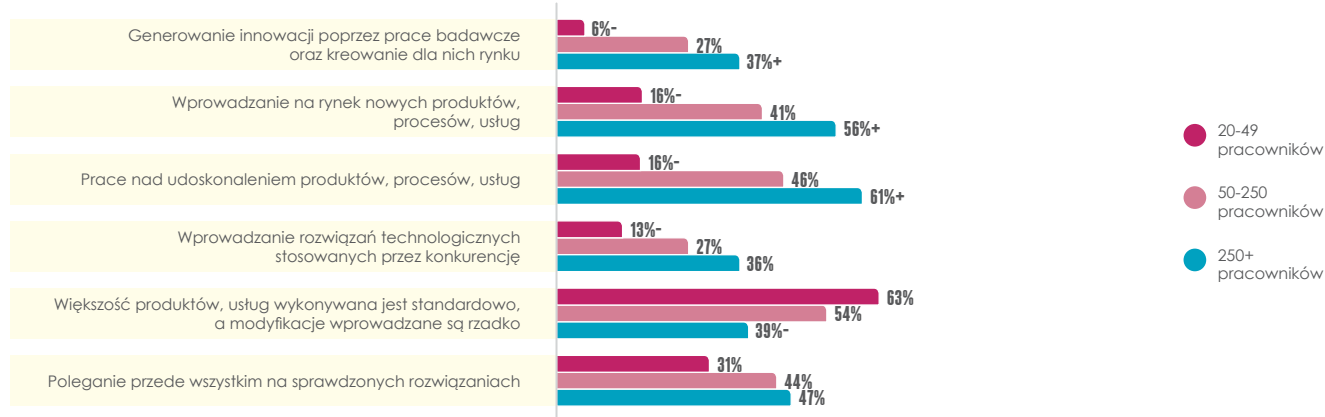


Podstawa: cała próba N=150, pytanie wielowyborowe.

56% respondentów wskazała, że większość ich produktów i usług wykonywana jest standardowo, a modyfikacje wprowadzane są rzadko. Generowanie innowacji poprzez prace badawcze oraz kreowanie dla nich rynku, czyli najbardziej dochodowa, ale jednocześnie najbardziej niepewna część działań B+R, jest podejmowana przez firmy stosunkowo rzadko (22% respondentów). Z czego to wynika? Należy pamiętać, że akumulacja kapitału w przedsiębiorstwach

w Polsce nie jest na takim poziomie, jak w przedsiębiorstwach zachodnich. Polscy przedsiębiorcy nie dysponują więc środkami, które mogliby zaryzykować. Jednocześnie firmy z przewagą kapitału zagranicznego działające w Polsce, mają swoje centra badawczo-rozwojowe na Zachodzie. Do Polski przenoszone są przede wszystkim linie produkcyjne, co wynika z niskich kosztów pracy, a główne inwestycje dotyczą zakupu maszyn.

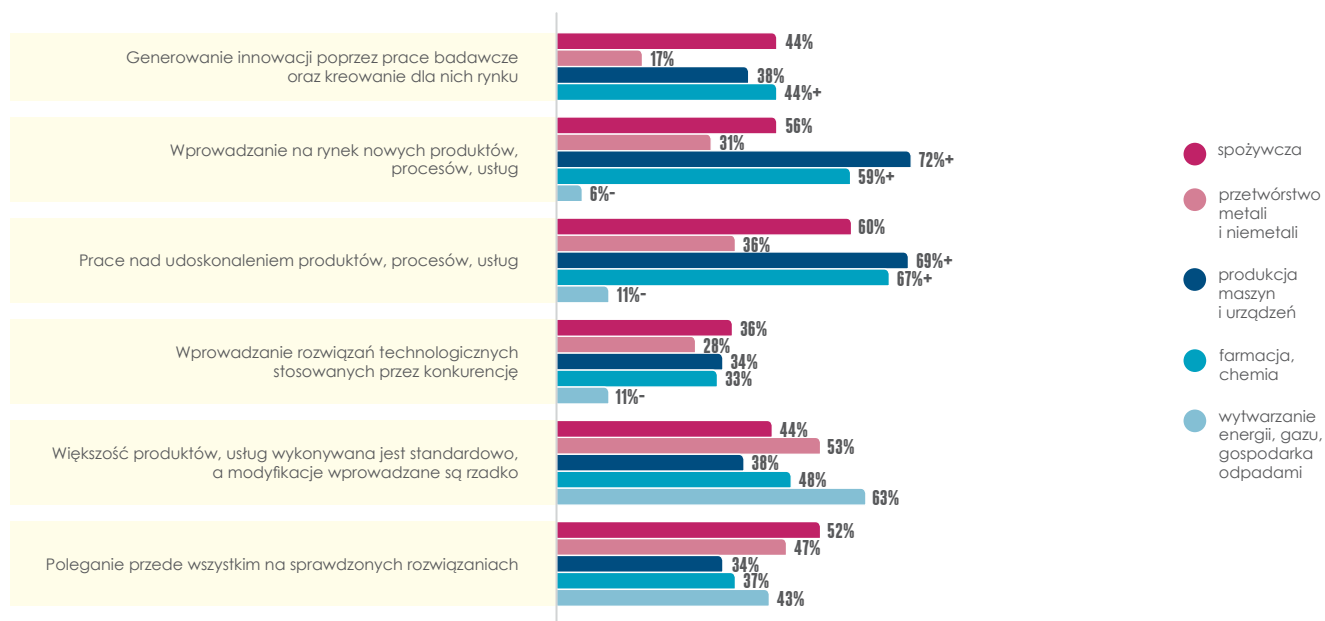
RODZAJE DZIAŁAŃ PODEJMOWANE PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA - W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI FIRMY



Najbardziej niepewne działania z zakresu B+R (generowanie innowacji poprzez prace badawcze oraz kreowanie dla nich rynku) podejmują głównie duże przedsiębiorstwa (37%). Większość z nich wprowadza na rynek nowości (56%)

i udoskonala swoje produkty, procesy i usługi (61%). Aż 63% małych firm i 54% średniej wielkości firm deklaruje, że większość ich produktów jest wykonywana standardowo, a modyfikacje wprowadzane są rzadko.

RODZAJE DZIAŁAŃ PODEJMOWANE PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA - W ZALEŻNOŚCI OD SEKTORA



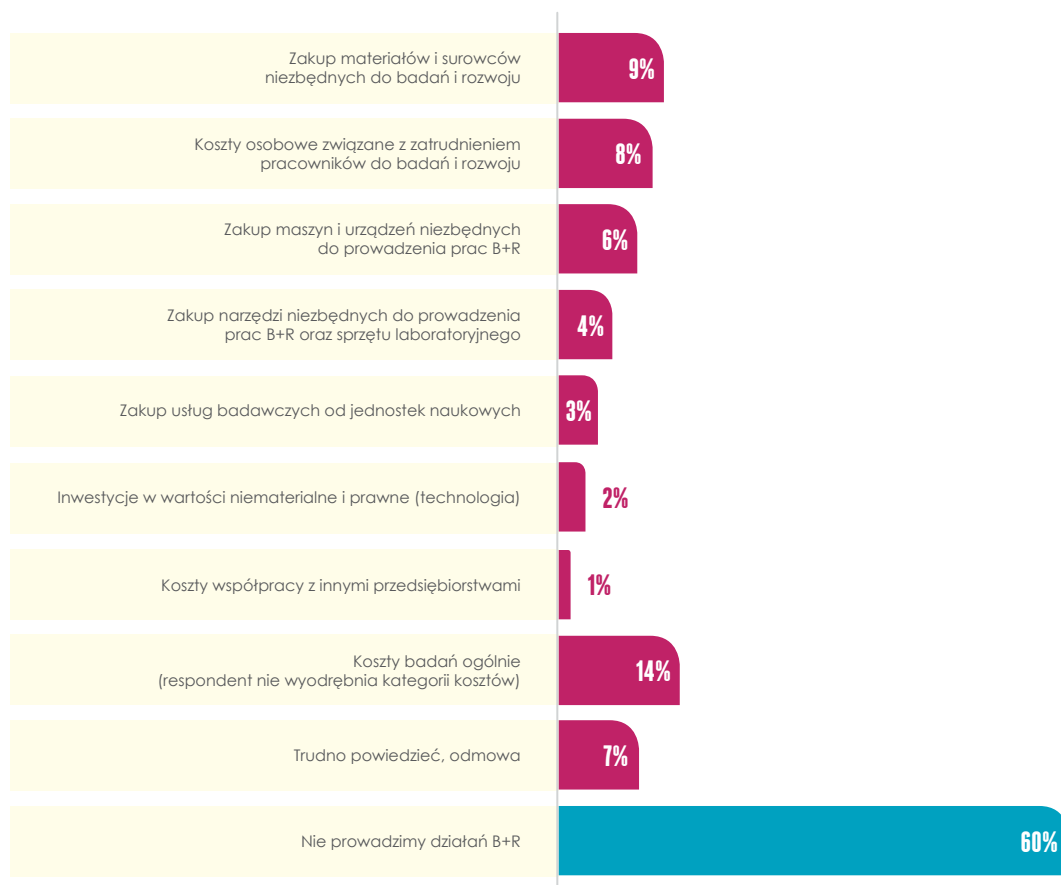
Farmacja i chemia oraz sektor spożywczy są najbardziej otwarte na podejmowanie działań obciążonych najwyższym ryzykiem (generowanie innowacji poprzez prace badawcze i kreowanie dla nich rynku). Jednocześnie aż 37% firm z sektora farmacji i chemii deklaruje poleganie przede wszystkim na sprawdzonych rozwiązaniach, co oznacza, że nawet w tak innowacyjnych przedsiębiorstwach może pojawić się problem z podejmowaniem ryzyka. Z kolei w sektorze

wytwarzanie energii, gazu i gospodarka odpadami, który cechuje bardzo niska aktywność B+R (12%), firmy w ogóle nie prowadzą działalności obciążonej największym ryzykiem, a aż 43% z nich bazuje na sprawdzonych rozwiązaniach. Być może właśnie dlatego polski rynek energetyczny charakteryzuje się wciąż niską wydajnością w porównaniu z analogicznymi rynkami w krajach wysoko rozwiniętych.

4. Kategorie wydatków związanych z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej

KATEGORIE WYDATKÓW NA DZIAŁANIA B+R W FIRMACH

Jak Państwo szacują, jakie wydatki na działania B+R są w Państwa firmie najwyższe?

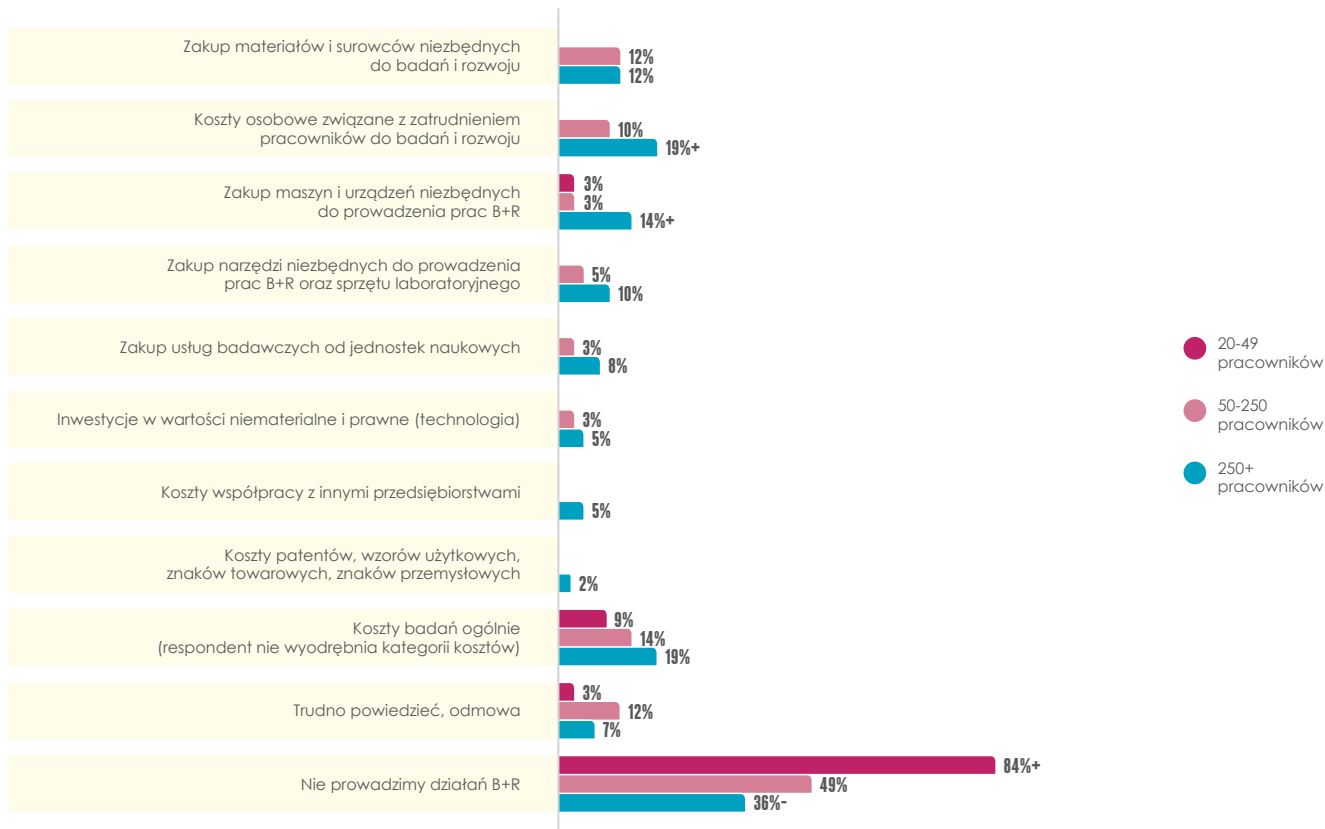


Podstawa: cała próba N=150, odpowiedzi spontaniczne.

Dla respondentów największym obciążeniem związanym z działaniami badawczo-rozwojowymi jest zakup materiałów i surowców niezbędnych do badań oraz koszty osobowe związane z prowadzeniem działań. Co znaczące, 14% firm prowadzących działania B+R nie wyodrębnia poszczególnych rodzajów kosztów związanych z B+R. W związku z tym, że składanie do GUS sprawozdania z prowadzenia działań B+R nie przekłada się na żadne korzyści dla przedsiębiorstwa,

firmy nie mają potrzeby by analizować i wyodrębnić kategorie wydatków. Sytuację tę ma szansę zmienić ulga B+R, która wymaga od firm dokładnego klasyfikowania kosztów działań B+R. Należy pamiętać, że analizowanie procesów pod kątem działań B+R oraz prowadzenie ewidencji kosztów B+R zwiększa poziom dojrzałości organizacji w zakresie prowadzenia działalności innowacyjnej.

KATEGORIE WYDATKÓW NA DZIAŁANIA B+R W FIRMACH - W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI FIRMY



Aż 19% dużych i 14% średniej wielkości firm nie wyodrębnia kategorii kosztów B+R. Jeśli weźmiemy pod uwagę, że 14% respondentów nie wie, czym w ogóle jest działalność B+R, a aż 60% twierdzi, że ich firma raczej nie jest aktywna w tym obszarze, okaże się, że brak wyodrębniania kategorii kosztów B+R wynika z tego, że firmy nie identyfikują danych działań jako B+R. Spośród respondentów, którzy kategoryzują wydatki na B+R, firmy

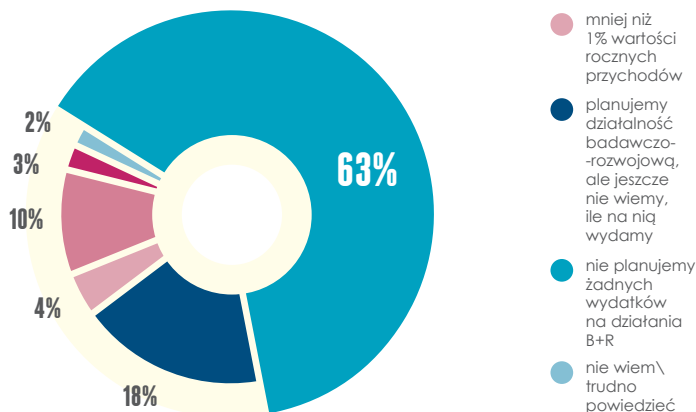
duże częściej uznają za znaczące koszty osobowe związane z zatrudnieniem pracowników realizujących B+R oraz wydatki na zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do prowadzenia badań. Firmy małe zaś w większości nie prowadzą badań, a nieliczne prowadzące nie wyodrębniają bliżej kategorii kosztów. Jedynie firmy duże wskazują na koszty patentów, wzorów użytkowych, znaków towarowych i znaków przemysłowych.

5. Planowany poziom wydatków na działania B+R w 2017 r.

PLANOWANY POZIOM WYDATKÓW NA B+R W 2017 R.

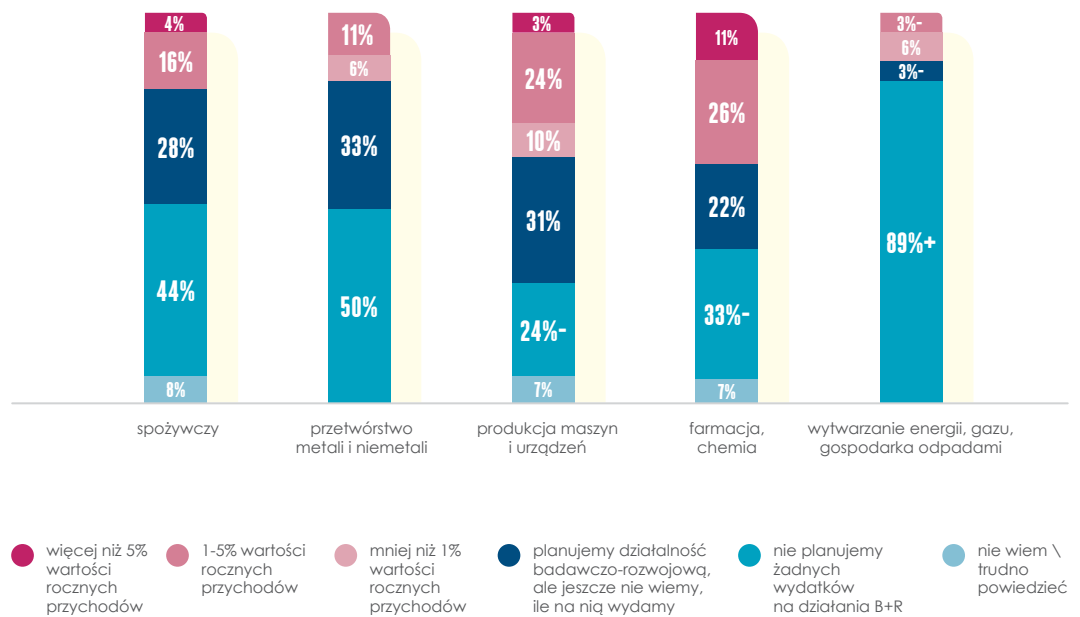
Jaki poziom wydatków planują Państwo ponieść w przyszłym roku na działania badawczo-rozwojowe?

63% badanych firm nie planuje w najbliższym roku żadnych wydatków na działania badawczo-rozwojowe. Spośród planujących działania B+R większość firm nie ma jeszcze sprecyzowanych budżetów badawczych, a najczęściej wymieniany poziom wydatków na badania to od 1% do 5% rocznych przychodów. Biorąc pod uwagę konieczność zwiększenia nakładów na B+R w sektorze przedsiębiorstw dla podniesienia poziomu innowacyjności polskiej gospodarki, dane te są niepokojące.



Podstawa: cała próba N=150, pytanie jednowyborowe.

PLANOWANY POZIOM WYDATKÓW NA B+R W 2017 R. - W ZALEŻNOŚCI OD SEKTORA

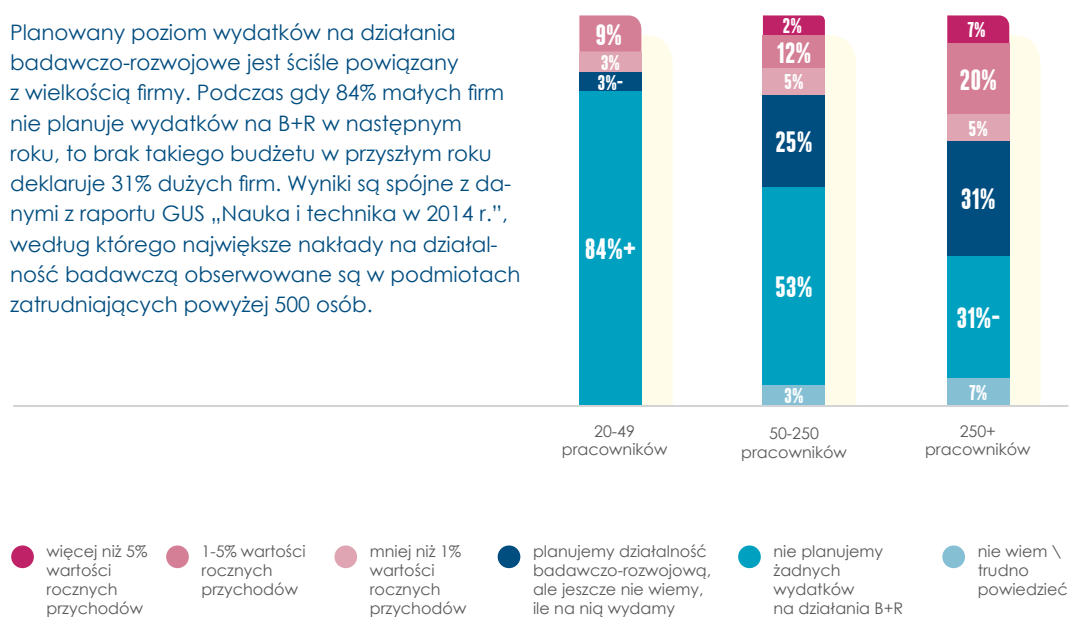


Najwyższe planowane poziomy wydatków na działania B+R, czyli ponad 5% wartości rocznych przychodów, deklarują badane firmy z sektora chemiczno-farmaceutycznego (11%), spożywczego (4%) oraz produkcji maszyn i urządzeń (3%). 89% firm energetycznych i gospodarujących odpadami nie planuje żadnych wydatków

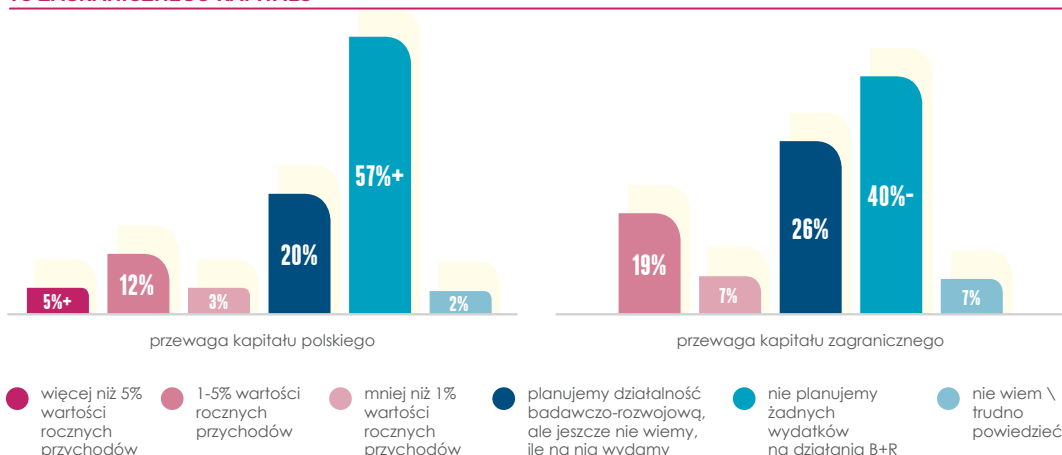
B+R. A przecież to branże, które powinny inwestować w recykling i technologie odnawialne. Czy to oznacza, że ten sektor potrzebuje dodatkowej motywacji? A może nacisk należy położyć na edukację w zakresie tego, czym tak naprawdę są prace rozwojowe?

PLANOWANY POZIOM WYDATKÓW NA B+R W 2017 R. W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI FIRMY

Planowany poziom wydatków na działania badawczo-rozwojowe jest ściśle powiązany z wielkością firmy. Podczas gdy 84% małych firm nie planuje wydatków na B+R w następnym roku, to brak takiego budżetu w przyszłym roku deklaruje 31% dużych firm. Wyniki są spójne z danymi z raportu GUS „Nauka i technika w 2014 r.”, według którego największe nakłady na działalność badawczą obserwowane są w podmiotach zatrudniających powyżej 500 osób.



PLANOWANY POZIOM WYDATKÓW NA B+R W 2017 R. - FIRMY Z PRZEWAGĄ POLSKIEGO VS ZAGRANICZNEGO KAPITAŁU



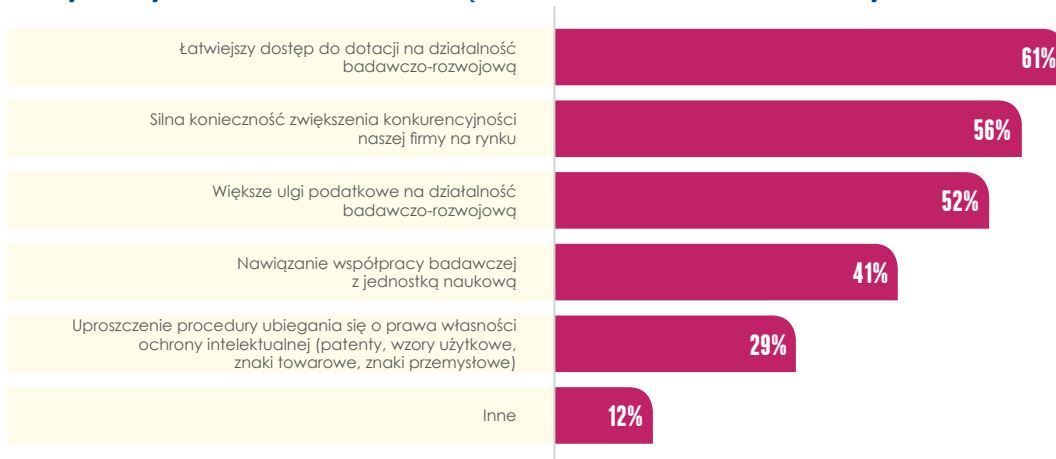
Co ciekawe, znacząco mniej firm z przewagą kapitału polskiego niż firm z przewagą kapitału zagranicznego planuje w 2017 roku wydatki na badania i rozwój. Jednak jeśli już planują taki budżet, to częściej niż w firmach zagranicznych deklarują wydatki powyżej 5% rocznych przychodów na ten

cel. Może to wynikać z tego, że polskie przedsiębiorstwa posiadają niski kapitał zakładowy w porównaniu z koncernami zagranicznymi, więc każda inwestycja w B+R jest dla nich dużą inwestycją. Jednocześnie duże inwestycje przeprowadza się znacznie rzadziej niż małe.

6. Czynniki sprzyjające zwiększaniu wydatków na B+R

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ZWIĘKSZANIU WYDATKÓW NA B+R

Co najbardziej może Państwa skłonić do zwiększenia nakładów na badania i rozwój?

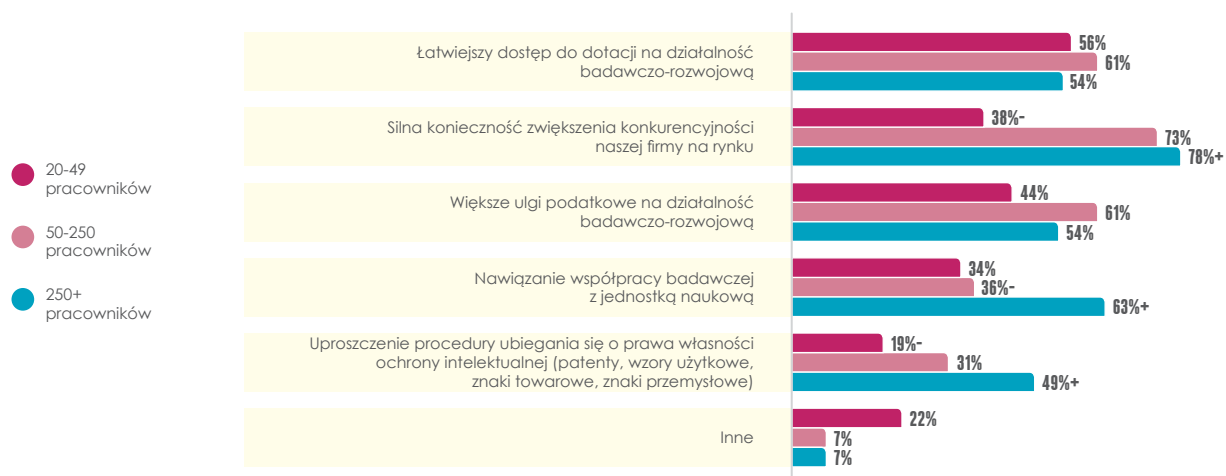


Podstawa: cała próba N=150, pytanie wielowyborowe.

W jaki sposób zmotywować firmy do zwiększenia nakładów na działalność badawczo-rozwojową? Jak się okazuje, najczęściej wskazywanym przez respondentów czynnikiem, który mógłby sprzyjać zwiększeniu wydatków na działania B+R w ich firmie, jest łatwiejszy dostęp do dotacji na działalność badawczo-rozwojową (61%). Dla badanych firm jest on istotniejszy nawet od silnej konieczności zwiększenia swojej konkurencyjności

na rynku (56%). Ponad połowa badanych firm wskazuje na ulgę podatkową na działania B+R jako czynnik mogący pozytywnie wpłynąć na zwiększenie nakładów na działania B+R. Choć ulga podatkowa B+R funkcjonuje w Polsce dopiero od początku 2016 r., już teraz staje się bardzo istotnym instrumentem stymulowania innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce.

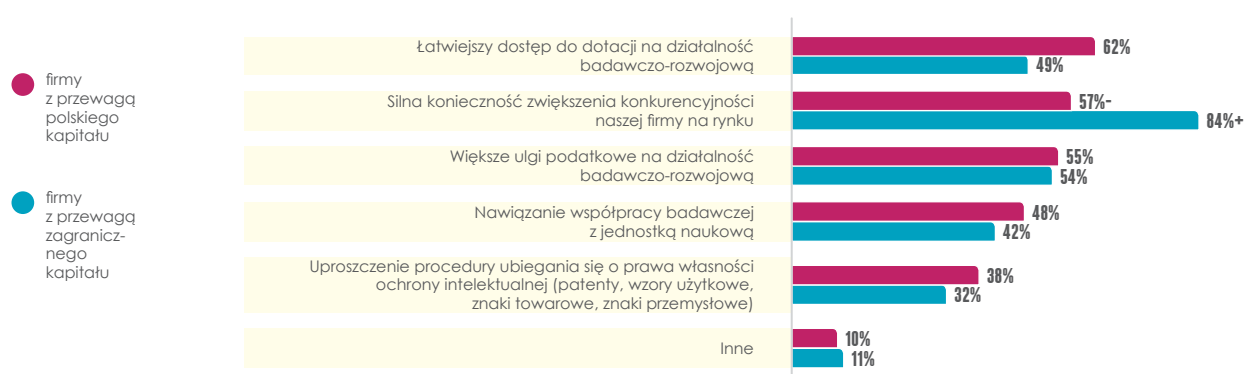
CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ZWIĘKSZANIU WYDATKÓW NA B+R - W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI FIRMY



Dla firm średnich i dużych konieczność zwiększenia konkurencyjności częściej niż dla firm małych jest czynnikiem do zwiększenia wydatków na działania B+R. Dla firm dużych istotnie częściej niż dla pozostałych zachęcająco może być nawiązanie współpracy z jednostkami naukowymi. Należy pamiętać że jednostki naukowe z zasady zajmują się prowadzeniem badań wysokich (badania podstawowe i badania stosowane) i poszukują przedsiębiorstw w celu komercjalizacji

swoich badań. Z perspektywy przedsiębiorstwa, wprowadzenie wyników badań do produkcji wymaga sporych nakładów inwestycyjnych i jest obarczone dużym ryzykiem. Koszty współpracy z jednostkami naukowymi są wysokie, a im mniejsza firma, tym mniejszy kapitał na niepewne inwestycje. Właśnie dlatego zazwyczaj to duże przedsiębiorstwa decydują się na współpracę z jednostkami naukowymi.

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ZWIĘKSZANIU WYDATKÓW NA B+R - FIRMY Z PRZEWAGĄ POLSKIEGO VS ZAGRANICZNEGO KAPITAŁU



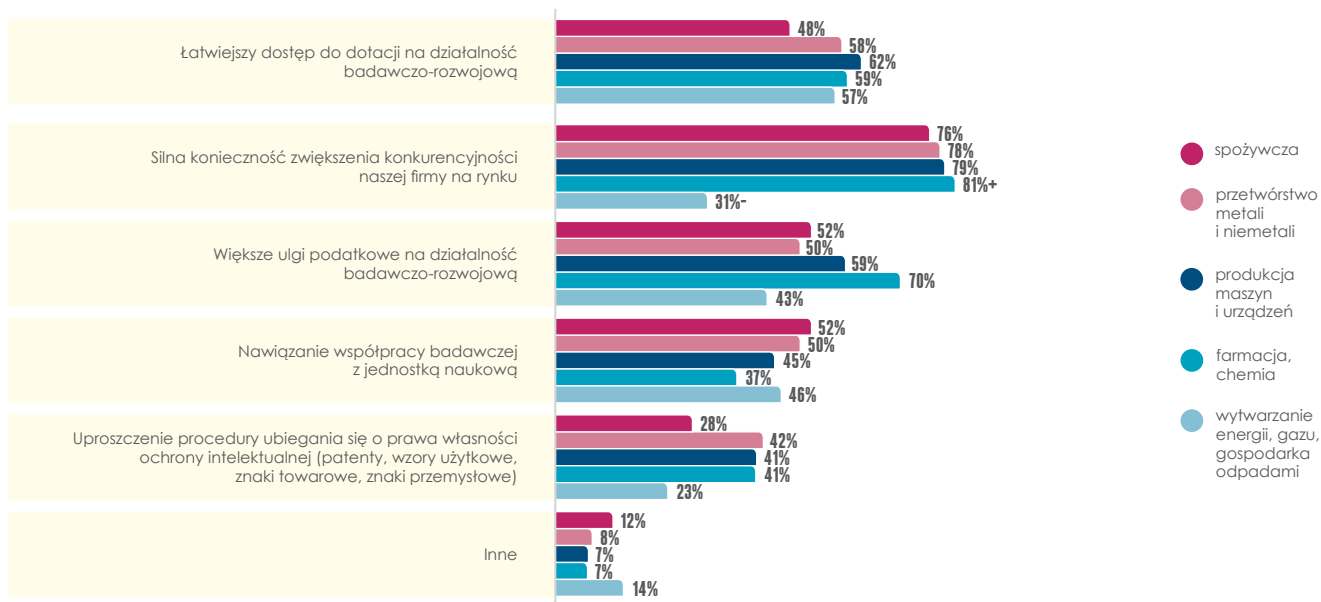
Firmy z przewagą kapitału zagranicznego znacznie częściej niż firmy z przewagą kapitału polskiego wskazują na silną potrzebę zwiększenia konkurencyjności firmy na rynku, jako na ważny element motywujący zwiększenie wydatków na działania badawczo-rozwojowe. Wynika to z wyższego poziomu dojrzałości w zakresie innowacyjności, rozwijanego przez politykę państw wysoko rozwiniętych. Na Zachodzie potrzeba ciągłego rozwoju i innowacyjność są wpisane w genotyp przedsiębiorstw – w Polsce dopiero się tego uczymy.

Dla firm polskich większą zachętą do zwiększenia wydatków na B+R byłby łatwiejszy dostęp do dotacji na taką działalność. Warto zauważyć, że polskim przedsiębiorstwom znacznie łatwiej niż zagranicznym o uzyskanie różnego rodzaju dotacji czy innego wsparcia, np. kredytu technologicznego. Firmy międzynarodowe rzadko kiedy aplikują na polskim rynku o dofinansowanie unijne, ponieważ tego rodzaju działania podejmowane są przede wszystkim w ich krajach macierzystych.

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ZWIĘKSZANIU WYDATKÓW NA B+R - W ZALEŻNOŚCI OD SEKTORA

Firmy z sektora chemia i farmacja częściej niż inne wskazują na silną konkurencję jako czynnik motywujący je do zwiększania wydatków na działania B+R. Presja konkurencji jest zdecydowanie najniższa w sektorze energetycznym

i gospodarowania odpadami. Może to wynikać z dużej ingerencji państwa (zwłaszcza na rynku energetycznym), która powoduje, że presja konkurencyjna jest czynnikiem mniej ważnym niż regulacje wprowadzane przez urzędy.

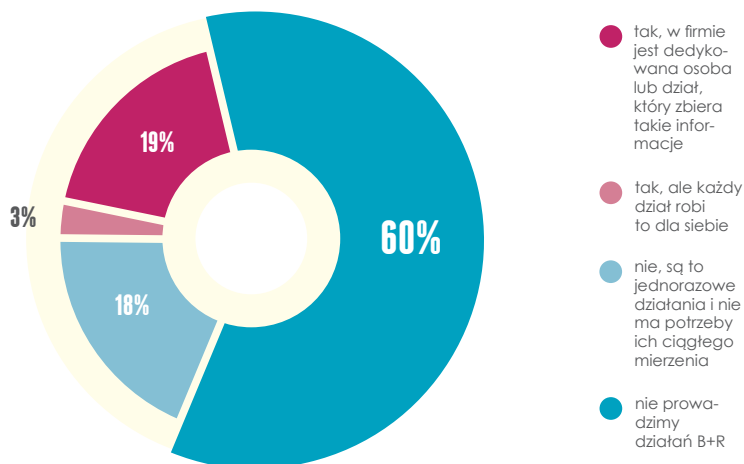


7. Identyfikacja działań B+R w firmie

IDENTYFIKOWANIE DZIAŁAŃ B+R W FIRMIE

Czy w Państwa firmie mierzycie lub identyfikujecie działania badawczo-rozwojowe?

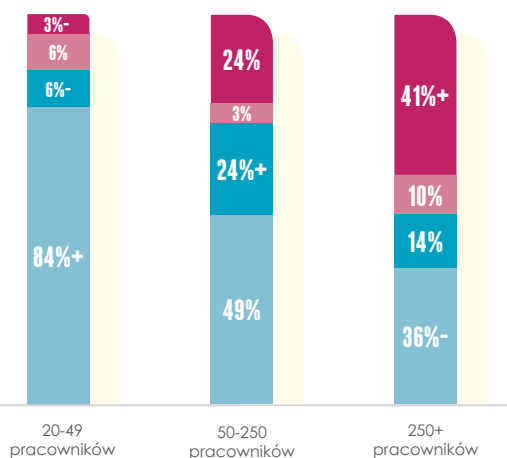
Zaledwie co piąta badana firma ma dedykowaną osobę lub dział, który identyfikuje prowadzone działania B+R. Zbliżony odsetek firm nie czuje potrzeby prowadzenia pomiaru działań badawczo-rozwojowych. Obecnie informacje o działalności badawczo-rozwojowej firmy zgłaszają do GUS w sposób deklaracyjny. Nie jest to ich obowiązek, w związku z tym mają niską motywację do robienia pomiarów. Brak pomiarów oznacza dla nich wymierne straty, ponieważ bez prawidłowego zdefiniowania działań, projektów oraz kosztów uprawniających do odliczenia, nie mogą skorzystać z ulgi B+R. Brak pomiarów rzutuje także na wyniki przedsiębiorstwa, które nie jest w stanie odpowiednio zarządzać własnymi zasobami. Jeżeli bowiem przedsiębiorstwo nie wie, ile wydaje na B+R, to nie jest w stanie kreować swojej strategii w długoterminowej perspektywie.



Podstawa: cała próba N=150, pytanie jednowyborowe.

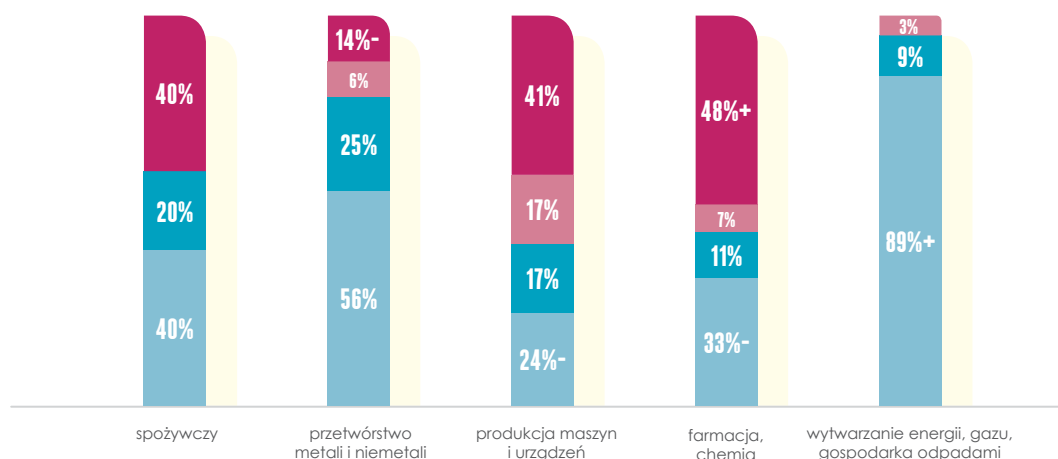
IDENTYFIKOWANIE DZIAŁAŃ B+R W FIRMIE - W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI FIRMY

Dedykowane osoby lub dział, który identyfikuje prowadzone działania B+R występuje przede wszystkim w firmach dużych. W firmach średnich pomiar, podobnie jak i działania badawczo-rozwojowe, mają charakter doraźny, zaś firmy małe w przeważającej większości nie prowadzą działań B+R.



- tak, w firmie jest dedykowana osoba lub dział, który zbiera takie informacje
- tak, ale każdy dział robi to dla siebie
- nie, są to jednorazowe działania i nie ma potrzeby ich ciągłego mierzenia
- nie prowadzimy działań B+R

IDENTYFIKOWANIE DZIAŁAŃ B+R W FIRMIE - W ZALEŻNOŚCI OD SEKTORA



- tak, w firmie jest dedykowana osoba lub dział, który zbiera takie informacje
- tak, ale każdy dział robi to dla siebie
- nie, są to jednorazowe działania i nie ma potrzeby ich ciągłego mierzenia
- nie prowadzimy działań B+R

Dedykowane osoby lub dział, który identyfikuje prowadzone działania B+R występuje przede wszystkim w firmach chemicznych i farmaceutycznych. W drugim aktywnym w zakresie działalności B+R sektorze – produkcji maszyn i urządzeń, odpowiedzialność za identyfikację działań B+R jest mniej wyraźnie umiejscowiona w strukturach.

Przeważająca większość firm (81%) nie klasyfikuje swoich działań pod kątem B+R. A jeśli taka identyfikacja ma miejsce, to jest rozproszona w firmie. Do czasu wprowadzenia ulgi B+R większość

przedsiębiorstw w Polsce nie miała żadnej motywacji do wykazywania kosztów ponoszonych na działalność B+R. Obecnie firmy, które chcą skorzystać z ulgi bardzo szybko wprowadzają mechanizmy pozwalające na analizę swojej działalności B+R. To pozwala na zrozumienie, jakie zyski wiążą się z prowadzeniem działań B+R. Jednocześnie obszar B+R staje się integralną częścią działalności przedsiębiorstwa, co pozytywnie przekłada się na poziom dojrzałości przedsiębiorstwa w zakresie innowacyjności.

> Znajomość i korzystanie z ulgi B+R

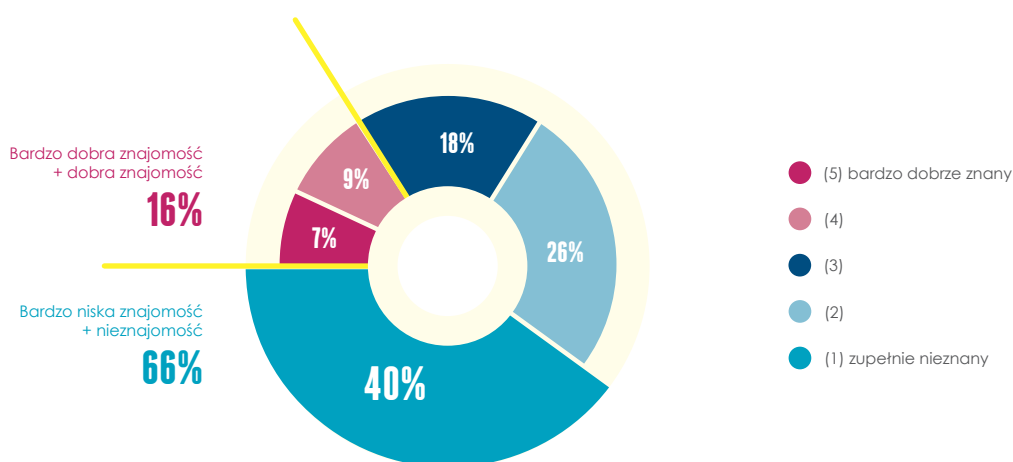
1. Znajomość ulgi B+R

Ulga podatkowa na działania B+R to nowy mechanizm wsparcia innowacyjności dostępny dla przedsiębiorstw w Polsce od początku 2016 r.

Po przeszło 10 miesiącach obowiązywania ulgi B+R bardzo dobrą i dobrą znajomość jej mechanizmu deklaruje zaledwie 16% badanych firm. Co znaczące zdecydowana większość deklaruje bardzo niską znajomość, a 40% badanych firm zupełnie nie zna ulgi B+R! To wyraźny sygnał, że o uldze B+R mówi się wciąż za mało. Przedsiębiorcy mają do swojej dyspozycji narzędzie sprzyjające prowadzeniu działalności B+R, ale najczęściej nie są tego w ogóle świadomi.

ZNAJOMOŚĆ ULGI B+R

W Polsce od niedawna funkcjonuje ulga podatkowa, która pozwala przedsiębiorcom odliczyć od podatku CIT część wydatków na działania B+R. Na ile ten mechanizm fiskalny jest Państwu znany?



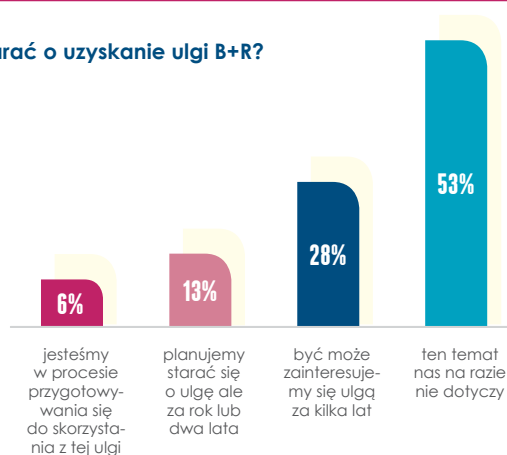
Podstawa: cała próba N=150, pytanie jednowyborowe, ocena na skali 1-5.

2. Planowanie skorzystania z ulgi

PLANOWANIE SKORZYSTANIA Z ULGI

Na ile jest prawdopodobne, że będą się Państwo starać o uzyskanie ulgi B+R?

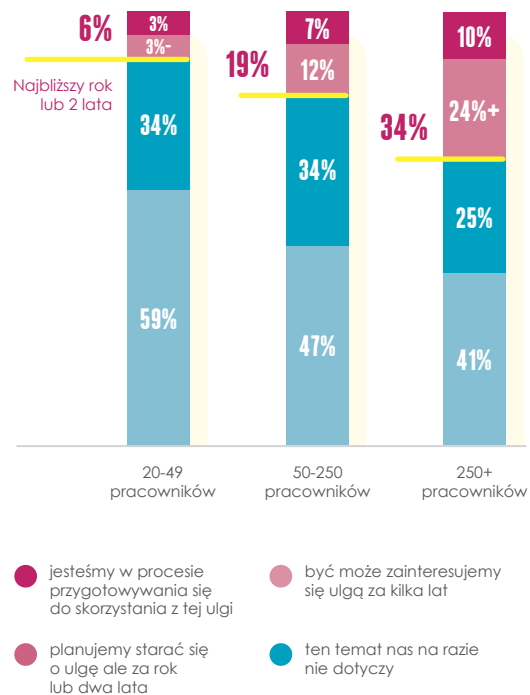
Przy bardzo niskim poziomie znajomości ulgi B+R zrozumieli jest niski poziom obecnego korzystania z tego rozwiązania. Tylko 6% firm deklaruje prowadzenie obecnie procesu przygotowującego do skorzystania z ulgi. W ciągu najbliższego roku lub dwóch lat chce się o nią ubiegać łącznie 19% respondentów. W związku z tym, że ulga jest nowym rozwiązaniem, wiele podmiotów wciąż odnosi się do niego nieufnie.



Podstawa: cała próba N=150.

PLANOWANIE SKORZYSTANIA Z ULGI - W ZALEŻNOŚCI OD WIELKOŚCI FIRMY

Plany skorzystania z ulgi B+R są ściśle powiązane z wielkością firmy. Co 10 firma zatrudniająca powyżej 250 pracowników jest w procesie przygotowywania się do skorzystania z ulgi B+R, a łącznie w ciągu najbliższych dwóch lat planuje to zrobić 1/3 z nich. Niski odsetek firm planujących skorzystanie z ulgi wynika przede wszystkim z wciąż małej znajomości tej formy wsparcia. W pozostałych przypadkach należy wziąć pod uwagę niejasne definicje zawarte w treści ustawy, niewiele dostępnych interpretacji prawnych oraz relatywnie niską wysokość odliczenia. Im większa firma, tym większa chęć skorzystania z ulgi. Wynika to oczywiście z rozbudowanych struktur w dużych przedsiębiorstwach oraz ich doświadczenia (często międzynarodowego) w korzystaniu z zachęt podatkowych, co daje im poczucie bezpieczeństwa związane z prawidłowym rozliczeniem ulgi. Z doświadczenia Ayming wynika, że dla małych i średniej wielkości przedsiębiorstw to brak doświadczenia, zasobów, niejasność przepisów prawnych i obawy związane z ich nieprawidłową interpretacją często zniechęcają do skorzystania z ulgi.



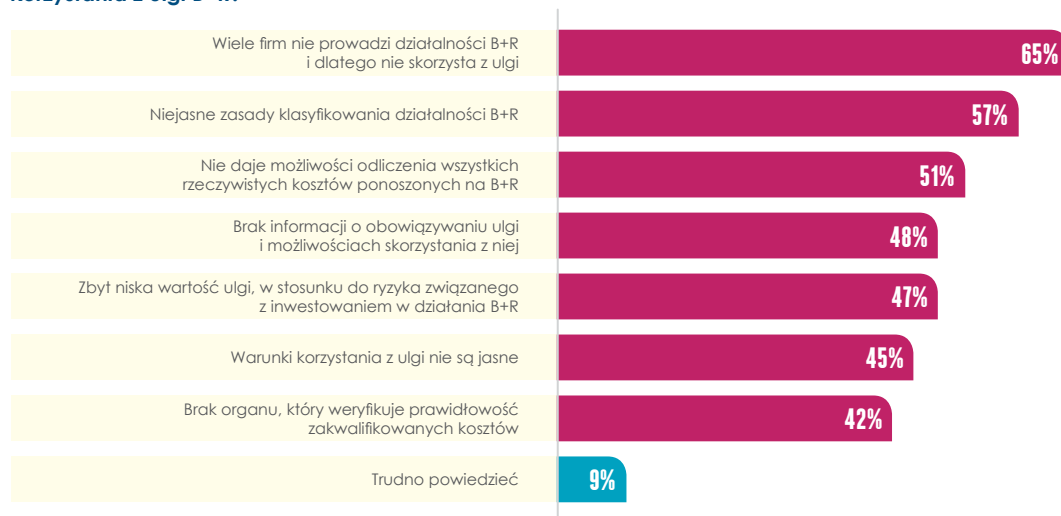
3. Postrzegane bariery w skorzystaniu z ulgi B+R

Prawdopodobnie ze względu na słabą znajomość mechanizmu ulgi B+R, większość firm nie potrafi spontanicznie podać ewentualnych problemów, których może przysporzyć ubieganie się o odliczenie. A przy wspomaganiu, wskazują

przede wszystkim na bariery, które dotyczą prowadzenia działań badawczo-rozwojowych, a nie korzystania z ulgi. Postrzeganie barier jest podobne w badanych sektorach.

POSTRZEGANE BARIERY W SKORZYSTANIU Z ULGI B+R

Jakie Państwa zdaniem mogą być ograniczenia lub obawy przedsiębiorców dotyczące skorzystania z ulgi B+R?



Podstawa: cała próba N=150, pytanie wielowyborowe.

Co ciekawe, aż 51% średniej wielkości firm wskazało, że brak organu, który weryfikuje prawidłowość zakwalifikowanych kosztów, może być dla przedsiębiorstw przeszkodą w skorzystaniu z ulgi B+R. Biorąc pod uwagę globalne trendy rozwojowe w zakresie ulg B+R i już teraz widoczne potrzeby rynku, już wkrótce pojawi się konieczność stworzenia dedykowanej komórki, która opracuje precyzyjne wytyczne dotyczące kwalifikowalności działań B+R. Obowiązująca obecnie w Polsce definicja działalności B+R jest bardzo ogólna. Zdecydowanie więcej informacji

na ten temat dostarczają podręczniki Frascati Manual i Oslo Manual, informacje udostępniane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, czy podejście do B+R przez Główny Urząd Statystyczny. One również powinny stać się punktem odniesienia przy definiowaniu działalności jako badawczo-rozwojowej przez organy podatkowe.

Wskazany przez 48% respondentów brak informacji o obowiązywaniu ulgi i możliwościach skorzystania z niej wyraźnie wskazuje na potrzebę edukowania rynku w tym zakresie.



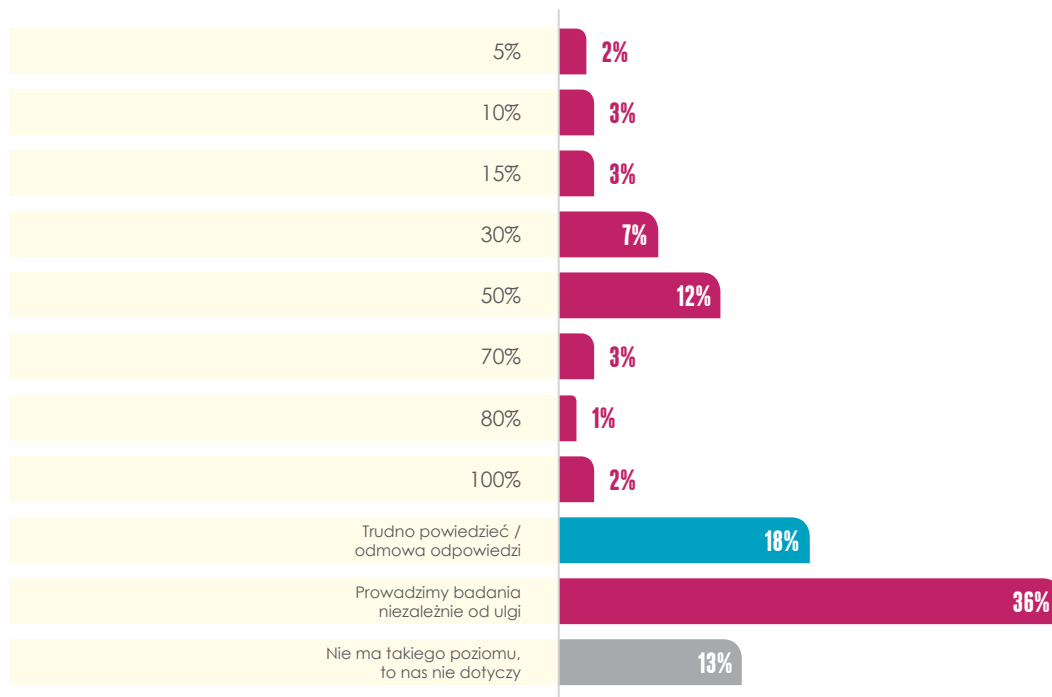
4. Inwestowanie w działania B+R a ulgi podatkowe

33% badanych firm deklaruje, że ulga B+R zachęciłaby ich do prowadzenia działań B+R. Średni poziom minimalnego odliczenia podatkowego kosztów poniesionych na B+R oczekiwany przez

te firmy to 40%, co oznacza zwrot prawie połowy inwestycji. Wówczas wartość ulgi, przy podatku w wysokości 19%, musiałaby wynosić około 200%.

OCZEKIWANA MINIMALNA WYSOKOŚĆ ODLICZENIA KOSZTÓW PONIESIONYCH NA B+R

Jakie minimalne odliczenie podatkowe kosztów poniesionych na działalność B+R, zachęciłoby Państwa do prowadzenia działań B+R? Proszę podać w procentach.



Podstawa: cała próba N=150, odpowiedzi spontaniczne.

5. Zwiększanie wydatków na B+R a ulgi podatkowe

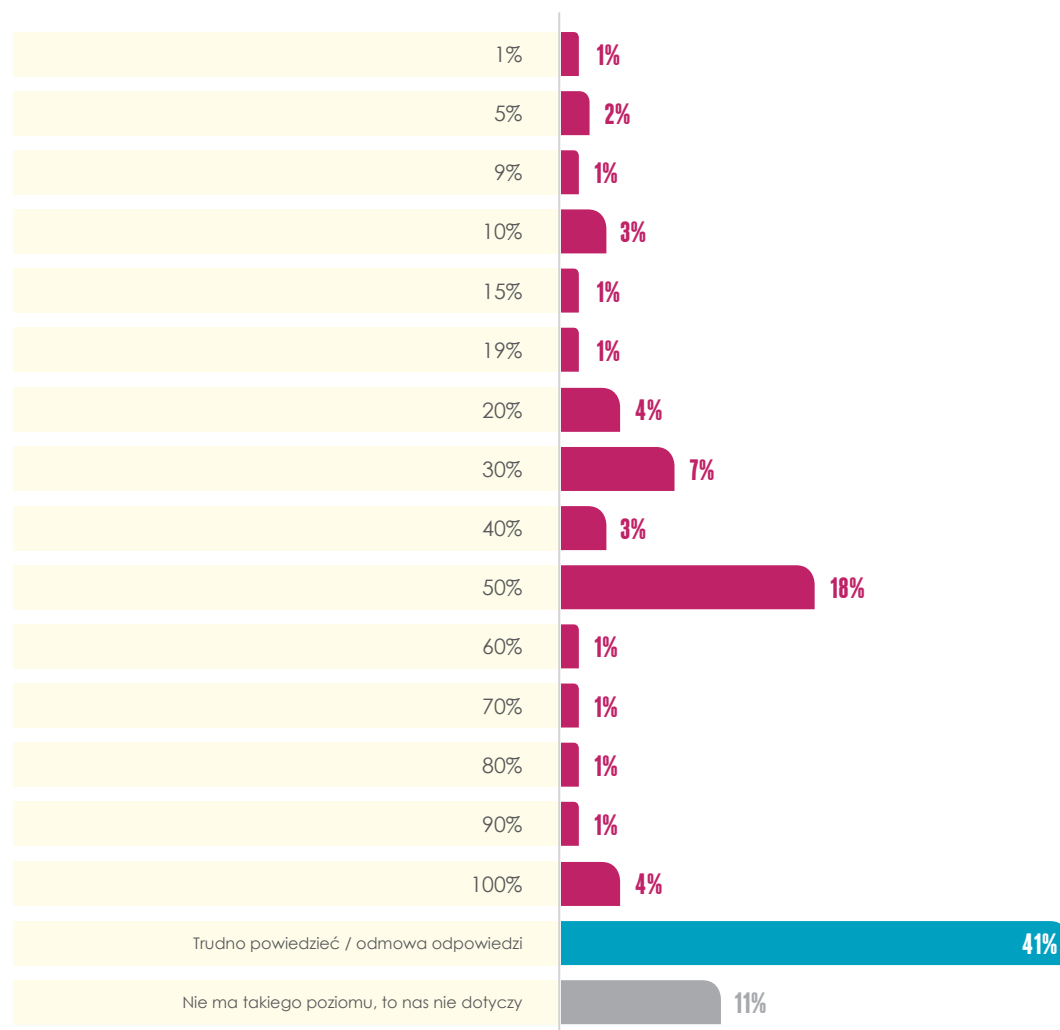
45% firm deklaruje, że ulga B+R zachęciłaby je do zwiększenia nakładów na działania B+R. Firmy te oczekują wysokości odliczenia podatkowego kosztów poniesionych na działalność B+R na poziomie 42%. Aby firmy mogły realnie uzyskać taki zwrot, wysokość ulgi musiałaby wynosić 200%. Na takim poziomie obowiązuje ulga B+R w Estonii, która jest krajem z dużym realnym wzrostem PKB i pozostaje liderem w sferze innowacyjności wśród krajów regionu Europy Środkowo-Wschodniej. W rankingu „Global Innovation Index 2016”

Estonia, jako jedyny kraj regionu CEE, znalazła się wśród 25 najbardziej innowacyjnych państw. Ustalenie wysokości ulgi na podobnym poziomie pozwoliłoby w pełni wykorzystać potencjał drzemący w przedsiębiorstwach w Polsce.

Dla 43% badanych firm, w przypadku zwiększenia wysokości odliczenia kosztów poniesionych na badania i rozwój, zwiększenie nakładów na B+R wyniosłoby średnio 38pp.

WZROST WYSOKOŚCI ODLICZENIA KOSZTÓW PONIESIONYCH NA B+R, A ZWIĘKSZENIE WYDATKÓW NA B+R

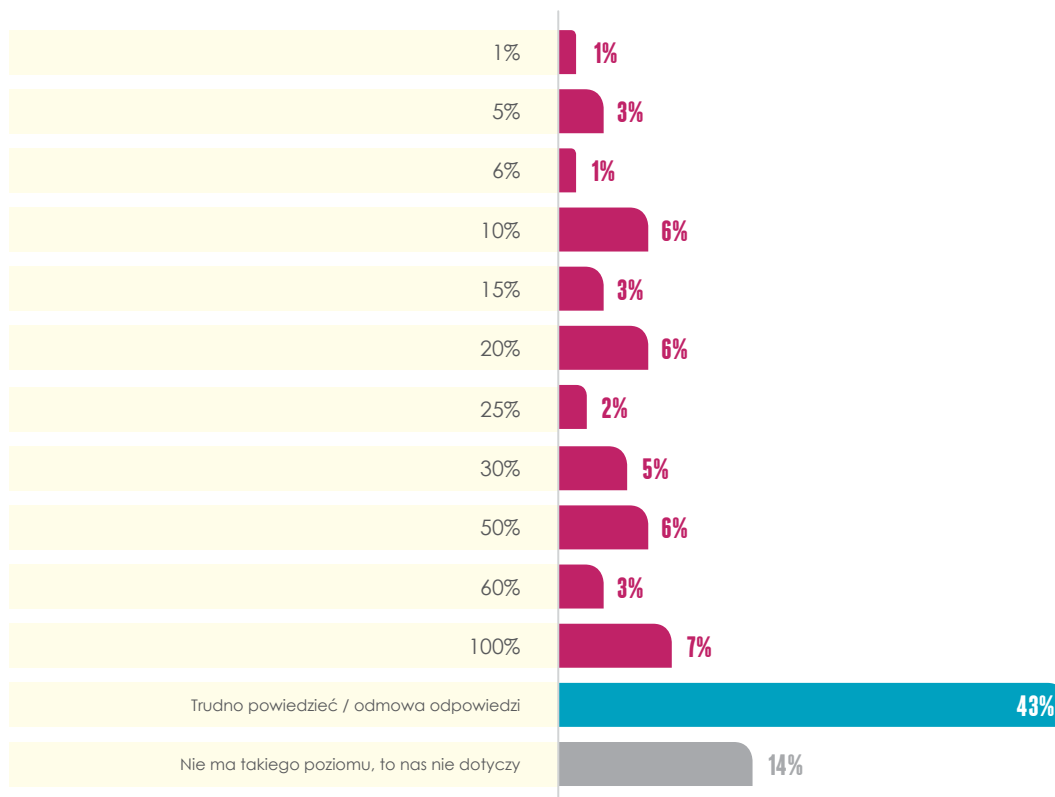
Jakiej wysokości odliczenie podatkowe kosztów poniesionych na działalność B+R, zachęciłoby Państwa do zwiększenia nakładów na działania B+R? Proszę podać w procentach.



Podstawa: cała próba N=150, odpowiedzi spontaniczne.

% ZWIĘKSZENIE NAKŁADÓW NA BADANIA I ROZWÓJ

A o ile % zwiększyliby Państwo wtedy nakłady na B+R?



Podstawa: cała próba N=150, odpowiedzi spontaniczne.



**Wojciech Arciszewski,
Dyrektor Finansowy, Lesaffre Polska S.A.**

Strategią światowej grupy Lesaffre jest innowacyjność i rozwój. W dobie walki konkurencyjnej to się zawsze opłaca, pozwala bowiem oferować coraz nowocześniejsze i doskonalsze jakościowo produkty, jak najlepiej dostosowane do potrzeb klientów. Lesaffre Polska osiąga z tego tytuły wymierne zyski, zdając sobie również sprawę, że możliwości są znacznie większe, szczególnie w kontekście nowych ulg w podatku dochodowym. Gdy przymierzaliśmy się do skorzystania z ulgi, głównym wyzwaniem były dla nas przepisy i brak jasnych interpretacji dotyczących ich stosowania. Właśnie dlatego zdecydowaliśmy się na współpracę z profesjonalnym partnerem, który usystematyzował naszą wiedzę i ukierunkował działania na maksymalne wykorzystanie ulgi.

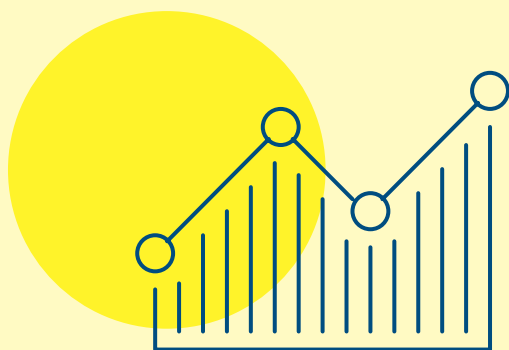


Jak zachęcić firmy do zwiększania wydatków na B+R?



➤ Rozwój ulgi B+R

Rolą ulgi B+R jest zachęcenie przedsiębiorstw do zwiększania innowacyjności i nagradzanie ich za prowadzenie działań B+R poprzez zmniejszenie obciążeń podatkowych. Stymulowana ulgą B+R innowacyjność ma zwiększyć konkurencyjność przedsiębiorstw i przyspieszyć ich rozwój. Jak potwierdziło badanie, konieczny jest dalszy rozwój ulgi B+R, zwłaszcza zaś poszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych i zwiększenie hojności ulgi B+R.



Poszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych o narzędzia bezpośrednio związane z B+R oraz sprzęt laboratoryjny niespełniający wymogu środka trwałego

Katalog kosztów kwalifikowanych powinien zostać poszerzony o nabycie narzędzi bezpośrednio związanych z B+R oraz sprzętu laboratoryjnego, który nie spełnia wymogu środka trwałego, jak np. pipety czy szkło optyczne. W dzisiejszym katalogu kosztów kwalifikowanych znajdują się materiały i surowce bezpośrednio związane z działalnością B+R. Należy jednak pamiętać, że prototyp nowego produktu (który składa się z surowców), zazwyczaj nie może powstać bez formy do odlewania. Często więc okazuje się, że to zakup matrycy jest droższy niż zakup surowca, czyli ma większy udział w kosztach produkcji prototypu. Takie sytuacje występują m.in. w przetwórstwie tworzyw sztucznych i działalności geologicznej. W tych i wielu innych branżach nie da się prowadzić prac B+R bez odpowiednich narzędzi.

Zwiększenie i wyrównanie wysokości odliczenia

W większości krajów europejskich ulga na badania i rozwój funkcjonuje od dawna, często na poziomie co najmniej 100% kosztów kwalifikowanych. Skuteczność zachęt i systemów podatkowych ulg B+R powinno się oceniać w porównaniu ze stawką CIT. Poziom ulgi B+R w Polsce w porównaniu do innych krajów, w tym regionu CEE, jest wciąż niski.



PORÓWNANIE % HOJNOŚCI ULGI B+R

KRAJ	ULGA B+R	CIT	% HOJNOŚĆ
Portugalia			32,5%
Hiszpania			24-42%
Francja			30%
UK (MSP)	130%	20%	26%
UK (Duże)			11%
Chorwacja	75-150%	20%	15-30%
Rumunia	50%	16%	8%
Czechy	100%	19%	19%
Słowacja	25%	22%	5,5%
Węgry	100%	19%	19%
Litwa	200%	15%	30%
Łotwa	100%	15%	15%
Polska (koszty zatrudnienia)	30%	19%	5,7%
Polska (MSP)	20%	19%	3,8%
Polska (Duże)	10%	19%	1,9%

Poziom odliczenia powinien zostać podwyższony co najmniej do wysokości 100%. Dodatkowo poziom odliczenia wszystkich kosztów kwalifikowanych powinien być taki sam dla małych, średnich i dużych przedsiębiorstw. Jak potwierdza badanie, to duże przedsiębiorstwa najczęściej są motorem działań na rzecz zwiększania innowacyjności polskiej gospodarki, dlatego powinny mieć dostęp do równie wysokich ulg jak MŚP.

Warto także na wzór Węgier wprowadzić dodatkową stawkę odliczenia w przypadku partnerstwa prywatno-publicznego, co wzmocni współpracę między tymi sektorami. Przedsiębiorstwa, które prowadzą współpracę z uniwersytetami, politechnikami i innymi jednostkami badawczo-naukowymi powinny być dodatkowo nagradzane.

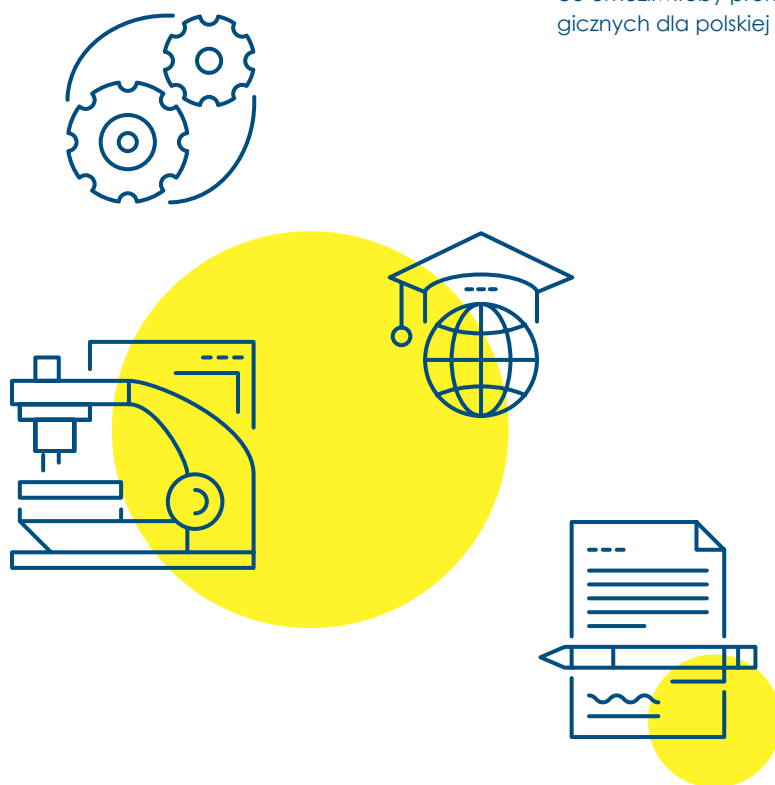


Źródło: opracowanie własne Ayming Polska, 2016 r.

Objęcie ulgą B+R tej części przedsiębiorstwa, która działa poza Specjalną Strefą Ekonomiczną (SSE)

Według obecnego zapisu art. 18d ust. 6 CIT oraz 26e ust. 6 PIT ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych „prawo do odliczenia nie przysługuje podatnikowi, jeżeli w roku podatkowym prowadził działalność na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie zezwolenia”. Oznacza to, że z ulgi B+R nie może korzystać również ta część przedsiębiorstwa, która jest zlokalizowana poza SSE i płaci podatek dochodowy – czyli w tej części nie korzysta ze zwolnienia podatkowego.

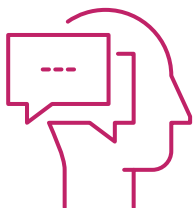
SSE zostały wyodrębnione w celu przyciągnięcia inwestycji w określone miejsca na terenie Polski oraz koncentracji działalności przemysłowych w rejonach specjalnie do tego wyznaczonych. Część przedsiębiorstwa, która działa poza SSE i nie jest objęta zezwoleniem na prowadzenie działalności w SSE, to bardzo często Centrum Badawczo-Rozwojowe. CBR najczęściej lokowane są blisko głównych siedzib firm lub w ośrodkach akademickich w pobliżu uczelni, z którymi biznes może wejść we współpracę.



Obecne brzmienie art. 18d ust. 6 CIT oraz 26e ust. 6 PIT należałoby doprecyzować tak, aby do skorzystania z ulgi B+R nie była uprawniona wyłącznie ta część działalności przedsiębiorstwa, która jest prowadzona na podstawie zezwolenia. Działalność podmiotu poza SSE jest opodatkowana na zasadach ogólnych. W związku z tym część przedsiębiorstwa nieobjęta zezwoleniem i działająca poza SSE powinna mieć możliwość skorzystania z ulgi. W ten sposób spółka, która prowadzi jeden zakład produkcyjny w SSE, a inne części przedsiębiorstwa poza SSE (w tym np. centrum B+R) będzie mogła uzyskać odliczenie z tytułu prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej.

Zobligowanie uczelni do przeznaczania środków na komercjalizację badań

Dobrym pomysłem, który ma wejść w życie od 2017 r., jest zobligowanie uczelni do przeznaczania na komercjalizację badań 0,5% swoich środków finansowych na utrzymanie potencjału badawczego. Dzięki takiemu rozwiązaniu, pomysły naukowe będą wdrażane w firmach, co pozytywnie wpłynie na współpracę nauki i biznesu. W przypadku jednostek naukowych działających w kluczowych branżach, poziom nakładów na komercjalizację badań mógłby być większy, co umożliwiłoby promowanie sektorów strategicznych dla polskiej gospodarki.



Piotr Hawryluk,
Dyrektor ds. Techniczno-Handlowych, ZMK Wostal Sp. z o.o.

Inwestowanie w obszar B+R pozwala ZMK Wostal pozyskiwać nowe technologie, a tym samym poszerzać grono odbiorców usług i jednocześnie obniżyć koszty produkcji. W tym kontekście dostrzegamy duży potencjał ulgi B+R. Z jednej strony daje ona możliwość obniżenia kosztów prac B+R związanych z nowymi wdrożeniami, z drugiej stanowi dla nas motywację do prowadzenia dalszych działań rozwojowych. Liczymy, że państwowe mechanizmy wspierania innowacyjności przedsiębiorstw będą cały czas rozwijane.



➤ Łatwiejszy dostęp do dotacji unijnych

Jak wykazało badanie, dla 61% respondentów łatwiejszy dostęp do dotacji na działalność badawczo-rozwojową stanowiłby zachętę do zwiększania nakładów na działalność B+R.

Szersza skala innowacyjności

W 2016 r. można zaobserwować znaczny spadek liczby projektów w zakresie B+R składanych do funduszy centralnych (POIR) i regionalnych (RPO). Jest to szczególnie zauważalne w sektorze MŚP. Wynika to z faktu, iż dofinansowanie przeznaczone jest dla projektów, których skala innowacji jest przynajmniej ogólnopolska, a prace B+R są prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę, często z jednostek naukowych. Przedsiębiorcy chętniej będą aplikować o środki europejskie, jeśli wymagana skala innowacji zostanie zweryfikowana, co umożliwi uzyskanie środków również dla tych projektów, których rezultaty są innowacyjne na skalę regionalną. Warto dofinansować projekty o niższej skali innowacyjności, ponieważ mogą one stać się impulsem zachęcającym przedsiębiorców do rozszerzania skali innowacyjności poprzez realizację kolejnych projektów B+R.

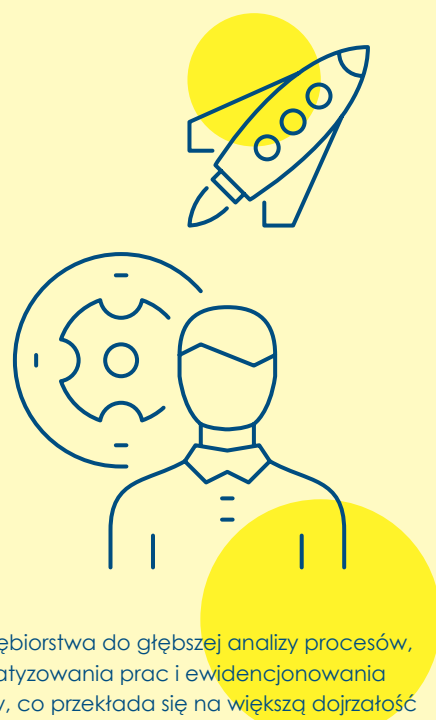
Ocena rezultatów i potencjału a nie metodologii

Często zdarza się, że przedsiębiorca ma dobry pomysł, wie co chce osiągnąć w wyniku działań B+R i potrafi zdefiniować etapy prac i związane z nimi ryzyka. Jedyne problemy stanowią nie spełnienie wymagań metodologicznych. W związku z tym, oceniając wnioski, należałoby weryfikować je pod kątem ostatecznych rezultatów i możliwości wdrożenia na rynku, a nie pod kątem poprawności metodologicznej.

Doświadczenie a nie liczba publikacji

Przedsiębiorcy często posiadają wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników prowadzących prace B+R w firmie. Mimo to spotykają się z zarzutem, że zespół nie nadaje się do przeprowadzenia projektu, ponieważ w jego skład nie wchodzi naukowcy, którzy mogą pochwalić się publikacjami w specjalistycznej prasie czy udziałem w konferencjach naukowych. Ocena potencjału przedsiębiorstwa powinna być dokonywana zdecydowanie przez pryzmat doświadczenia zespołu badawczego, a nie liczby publikacji.

Czy warto skorzystać z ulgi B+R



Aż 60% badanych firm stwierdziło, że nie prowadzi działań badawczo-rozwojowych.

Czy to możliwe? Możliwe, ale tylko, jeśli założymy, że firmy postrzegają swoją aktywność w obszarze B+R przez pryzmat zaawansowanych technologicznie rozwiązań czy światowej klasy innowacji. Dlaczego? Ponieważ działania B+R to również proste zmiany, takie jak zmniejszenie wagi opakowania, czy użycie nowych materiałów w procesie produkcji. Zmiany, które choć nie zawsze rewolucyjne, mają realny wpływ na rozwój i zwiększanie innowacyjności firmy.

Już od początku 2016 r. prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej, zarówno tej zaawansowanej, jak i zupełnie podstawowej, jest nagradzane w postaci możliwości odliczenia poniesionych kosztów. Dlaczego więc firmy nie wykorzystują swojej szansy na uzyskanie oszczędności, które mogłyby przeznaczać na kolejne inwestycje? Aż 52% firm aktywnych w obszarze B+R deklaruje brak znajomości lub słabą znajomość ulgi B+R. Ta niewiedza to strata finansowa dla firmy i niższe szanse na wprowadzanie kolejnych, coraz odważniejszych działań B+R.

Przeprowadzone badanie potwierdza nasze obserwacje – o uldze B+R mówi się wciąż za mało. To narzędzie, które już teraz może mieć realny wpływ na zwiększanie nakładów na B+R w sektorze prywatnym. By tak się stało, firmy muszą wiedzieć o jego istnieniu i mechanizmie działania. Muszą także rozumieć, że już teraz optaca się z niego korzystać. Pamiętajmy, że choć obecna wysokość realnego odliczenia może wydawać się niska, przy wysokiej kwocie inwestycji, już kilka procent oszczędności stanowi różnicę odczuwalną dla firmy. Jednocześnie ulga B+R zmusza

przedsiębiorstwa do głębszej analizy procesów, systematyzowania prac i ewidencjonowania kosztów, co przekłada się na większą dojrzałość organizacji i stanowi podłoże do prowadzenia zaawansowanych działań badawczo-rozwojowych. Jeśli dodamy do tego poczucie bezpieczeństwa wynikające z możliwości skorzystania z ulgi niezależnie od uzyskiwanych efektów działań B+R, okaże się, że to narzędzie ma olbrzymi potencjał do stymulowania rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw. Tak tworzy się przewagę konkurencyjną i osiąga jeszcze lepsze wyniki finansowe organizacji!

Jak każde narzędzie, ulga B+R ma także swoje ograniczenia i pole do dalszego rozwoju. To jasne, że im wyższa będzie ulga, szerszy zakres kosztów kwalifikowanych i większa dostępność rozwiązań, tym szybciej będzie się rozwijać innowacyjność w przedsiębiorstwach w Polsce. Przed nami perspektywa korzystnych zmian. Choć na osiągnięcie poziomu dojrzałości ulgi B+R, porównywalnego z rozwiązaniami na rynkach zachodnich, przyjdzie nam jeszcze poczekać, warto już teraz dostrzec to, co dziś jest w zasięgu wszystkich przedsiębiorstw.

W dynamicznie zmieniającym się otoczeniu rynkowym działania badawczo-rozwojowe coraz silniej determinują długofalowy rozwój przedsiębiorstw i ich konkurencyjność. Miejmy nadzieję, że dostępne narzędzia wsparcia rozwoju innowacyjności już teraz zachęcą sektor prywatny do zwrócenia uwagi na obszar B+R i dostrzeżenia potencjału tkwiącego w zwiększeniu innowacyjności biznesu. W końcu dynamika wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki obecnie w dużej mierze zależy od zaangażowania przedsiębiorstw.

ULGA NA BADANIA I ROZWÓJ

Korzyści

przystępność rozwiązania:

dla każdej firmy, która płaci podatek dochodowy (CIT/PIT) oraz:

- posiada dział B+R
- nie posiada działu B+R, ale prowadzi prace B+R
- zleca prace B+R zewnętrznym instytucjom

realne oszczędności:

pozwala na odliczenie od podstawy opodatkowania części kosztów poniesionych na B+R – w 2016 r. 30% kosztów zw. z zatrudnieniem pracowników oraz 20% (MŚP) i 10% (duże firmy) pozostałych kosztów kwalifikowanych

szybkość odliczenia:

z ulgi można skorzystać w tym samym roku, w którym zostały wygenerowane koszty

bezpieczeństwo:

prawo do ulgi nie zależy od wyników prac – ulga nagradza tych przedsiębiorców, którzy decydują się na prowadzenie prac B+R, mimo że ich rezultaty nie zawsze są pewne

dostępność:

możliwość skorzystania z ulgi nie zależy od poziomu innowacyjności działań B+R

zwiększenie innowacyjności firmy:

dzięki zmniejszeniu obciążenia podatkowego przedsiębiorstwo zyskuje oszczędności na nowe inwestycje w innowacje

Szanse

już teraz:

poszerzenie / doprecyzowanie katalogu kosztów kwalifikowanych – na początek od 2017 r. MŚP odliczą koszty uzyskania patentu, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego

już teraz:

zwiększenie wysokości ulgi – już w 2017 r. 50% kosztów (dla wszystkich firm) zw. z zatrudnieniem pracowników i 50% (MŚP) i 30% (duże firmy) pozostałych kosztów kwalifikowanych

potencjalnie zrównanie wielkości ulgi dla wszystkich firm

potencjalnie objęcie ulgą części przedsiębiorstwa, która działa poza SSE

Ograniczenia

jeśli firma prowadzi działalność w SSE, nie może skorzystać z ulgi

nie podlegają jej koszty działalności B+R zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek innej formie

ograniczony katalog kosztów kwalifikowanych

Wyzwania

ewidencjonowanie kosztów B+R – firmy, które chcą korzystać z ulgi B+R muszą:

- zmapować procesy B+R w swojej organizacji
- nauczyć się rozpoznawać działania B+R
- określić koszty zw. z B+R
- zarządzać przypisywaniem kosztów, które tylko częściowo wpisują się w B+R

Jak uzyskać ulgę B+R?

ABY UZYSKAĆ ULGĘ NALEŻY:

1

określić, czy przedsiębiorstwo prowadzi działalność badawczo-rozwojową zgodnie z wymogami ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności (Dz.U.2015.1767),



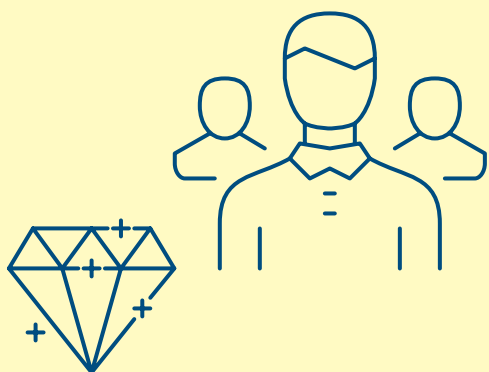
2

wskazać, które działania i w jakim zakresie stanowią działalność B+R,



3

przypisać koszty kwalifikowane wskazanej działalności do ulgi podatkowej.



BIBLIOGRAFIA

- Narodowy Bank Polski, Potencjał innowacyjny gospodarki: uwarunkowania, determinanty, perspektywy, Warszawa, 2016 r.
- European Commision, European Innovation Scoreboard 2016, 2016 r.
- European Commision, Innovation Union Scoreboard 2015, 2015 r.
- Cornell University, INSEAD, the World Intellectual Property Organization, Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation, 2016 r.
- Komisja Europejska, Horizon 2020 w skrócie, Luksemburg 2014 r.
- World Business, INSEAD, Global Innovation Index 2007: The Power of Innovation, 2007 r.
- GUS, Nauka i technika w 2014 r., 2015 r.
- GUS, Działalność badawcza i rozwojowa w Polsce w 2015 r., Warszawa, 2016 r.
- J. Maćkowiak-Pandera, E. Bayer, Gdzie się zmieści Polska w nowym modelu rynku energii UE, WysokieNapięcie.pl, luty 2016 r.
- Morawiecki: Rozwój w oparciu o niskie płace to droga donikąd, GazetaPrawna.pl, wrzesień 2016.
- Český statistický úřad, Nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje v České republice 2014, Praga, 2016 r.
- Eurostat, www.ec.europa.eu
- OECD, Eurostat, Podręcznik OSLO, Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji, Warszawa, 2008 r.
- OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris.

DANE KONTAKTOWE

Małgorzata Boguszewska

Manager Działu Dotacji i Ulg B+R
Tel.: +48 22 330 60 26
Tel. kom.: +48 668 638 203
mboguszewska@ayming.com

Łukasz Radosz

Dyrektor ds. Sprzedaży i Marketingu
Tel.: +48 22 330 60 18
Tel. kom.: +48 662 298 435
lradosz@ayming.com

mgr inż. Paweł Perzyński

Konsultant B+R
Tel. : +48 22 223 66 23
Tel. kom. : +48 668 638 243
pperzynski@ayming.com

Paulina Wiśniewolska

PR & Marketing Manager
Tel.: +48 22 330 60 28
Tel. kom.: +48 784 945 256
pwisniewolska@ayming.com

Raport Ayming „Ulg B+R. Wyzwania, szanse, rozwiązania” zawiera wyłącznie informacje natury ogólnej. Treść Raportu, w tym przedstawione w nim opinie dotyczące rozwiązań i działań, została opracowana na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez Kantar Millward Brown na zlecenie Ayming Polska oraz danych uzyskanych z innych źródeł. Założyliśmy, że dane pochodzące z innych źródeł niż Ayming Polska są zgodne z prawdą. Przedstawiona w Raporcie analiza, zawarte w nim komentarze i opinie są rodzajem interpretacji danych i nie mogą być rozumiane jako analiza znajdująca zastosowanie w każdym indywidualnym przypadku lub konkretne porady dotyczące działalności przedsiębiorstwa. W związku z tym nie należy podejmować jakichkolwiek decyzji prawnych, finansowych czy biznesowych dotyczących działalności przedsiębiorstwa tylko na podstawie informacji przedstawionych w Raporcie. Przed podjęciem tego rodzaju decyzji powinno się skorzystać z indywidualnej profesjonalnej usługi doradczej. Ayming Polska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody odniesione na skutek decyzji podjętych wyłącznie na podstawie przedstawionych w Raporcie danych i rozwiązań.



ayming



Ayming Polska Sp. z o.o.

ul. Moniuszki 1A, 00-014 Warszawa
Tel.: +48 22 330 60 00, Fax: +48 22 330 60 10

